SQUABER - STRATEGIE

SQUABER.COM

FILOZOFIA, ZASADY INWESTOWANIA I WYNIKI

Strategie w Squaber.com

Filozofia, zasady inwestowania i wyniki.

SQUABER

Alerty giełdowe. Na czas. Zawsze.

Piotr Baron, CFA

Kraków, 2018

Spis Treści

Wstęp **3**

Jaka strategia inwestycyjna jest dla Ciebie odpowiednia? **4**
- Cele inwestycyjne 5
- Ograniczenia inwestycyjne 6
- Skłonność i zdolność do podejmowania ryzyka 7
- Wybór strategii 8

Strategie w Squaberze **9**
- Szczyty i Dna 9
  - Parametry strategii 10
  - Filozofia inwestycyjna 10
  - Zasady otwierania i zamykania pozycji 11
    - Ostatni Potwierdzony Szczyt (OPS) 11
    - Ostatnie Potwierdzone Dno (OPD) 13
    - Odwrócenie trendu spadkowego 14
    - Kontynuacja trendu wzrostowego 18
    - Trendy niejednoznaczne (boczne) 19
  - Archetyp Inwestora w Szczytach i Dnach 23
  - Zarządzanie kapitałem 24
  - Przykłady prosto z portfela 27
    - Wielton (WLT) 27
    - LPP (LPP) 29
    - Tauron (TPE) 30
  - Ewolucja strategii 31
  - Schemat postępowania 32
- **Strefy Popytu** **32**
  - Parametry strategii 33
  - Filozofia inwestycyjna 33
  - Zasady otwierania, nadzoru i zamykania pozycji 36
  - Analiza płynności i “dziwnych świec” 40
  - Archetyp Inwestora w Strefach Popytu 43
  - Zarządzanie kapitałem 44
  - Przykłady prosto z portfela 44
    - Grupa Lotos (LTS) 44
    - Jastrzębska Spółka Węglowa (JSW) 45
    - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGN) 46
    - Fabryki Mebli „FORTE” S.A. (FTE) 46
  - Ewolucja strategii 47
  - Schemat postępowania 49
- Podsumowanie strategii w formie tabeli 49

Podsumowanie **50**

Literatura i bonusy **51**

Invest Box **53**

Wstęp

Inwestowanie pieniędzy na rynkach finansowych to jedno z najbardziej pasjonujących zajęć na świecie. Pozwala ono pomnażać swój zgromadzony kapitał. Niestety, jeśli do inwestowania podejdziesz nieprzygotowany i nieświadomy podstawowych mechanizmów, może ono przerodzić się w niekontrolowane straty. Z tego powodu przygotowaliśmy tego e-booka, w którym, obok dwóch kompletnych strategii inwestycyjnych, prezentujemy również wiele uniwersalnych przemyśleń dotyczących Twojej działalności na rynkach finansowych. **Będziesz mógł je wykorzystać niezależnie od tego, czy zdecydujesz się zastosować nasze strategie, czy nie.**

Pierwszym i najważniejszym aspektem, z którego nawet osoby, które mają już za sobą wiele lat doświadczenia, nie zdają sobie sprawy jest fakt, że z inwestowaniem **zawsze** wiąże się ryzyko. Na giełdzie inwestujesz z zamiarem zarabiania pieniędzy i budowy majątku. Musisz mieć jednak świadomość, że nie każda Twoja decyzja będzie kończyła się zyskiem. Dlatego w każdym przypadku powinieneś mieć gotowy plan na wypadek popełnienia błędu. Przygotowanie się na negatywny scenariusz w inwestowaniu można porównać do kupna ubezpieczenia czy zapięcia pasów w samochodzie przed podróżą. Kupując ubezpieczenie nie zakładasz, że na pewno będzie ono potrzebne, ale wolisz być przygotowany jeśli miałoby się coś wydarzyć. Zapinając pasy w aucie nie zakładasz, że będziesz miał wypadek, ale gdyby miał się on zdarzyć, wolisz być chroniony. **Podobnie jest z opracowaniem pozytywnego i negatywnego scenariusza inwestycyjnego, zarówno dla pojedynczych decyzji, które będziesz podejmował, jak i całego portfela**.

Drugim aspektem związanym z inwestowaniem, z którego musisz zdać sobie sprawę, jest fakt, że **to prawdopodobnie jedyna tak skomplikowana działalność na świecie, którą możesz podjąć bez żadnego przygotowania i pomocy**. Ta pułapka dostępności rynków inwestycyjnych potrafi pochłonąć każdego nieświadomego inwestora. Zastanów się, czy nie będąc lekarzem zdecydowałbyś się dokonać nawet najprostszego zabiegu medycznego? Czy nie będąc spawaczem podjąłbyś się spawania jakiejkolwiek konstrukcji? Zapewne nie. Z inwestowaniem powinno być tak samo, jednak mając na uwadzę dostępność rynków finansowych i ich pozorną prostotę (wystarczy przecież kupić i sprzedać w dobrym momencie) ludzie myślą, że od razu mogą z sukcesem inwestować cały swój kapitał. Upraszczając, rzeczywiście jest tak, że aby zarobić na rynku finansowym trzeba “jedynie” kupić i sprzedać dany instrument finansowy w dobrym momencie - kluczem pozostaje jednak, aby zrobić to w “dobrym momencie”, a to już wymaga odpowiedniego przygotowania. **Odrobina pokory w tej dziedzinie nigdy nie zaszkodzi.**

Trzecim, istotnym z naszego punktu widzenia aspektem, jest fakt, że inwestowanie to jedno z nielicznych zajęć, w których efekt swoich działań możesz śledzić w czasie rzeczywistym i ma on od razu bezpośredni wymiar pieniężny. Śledzenie wyników swoich działań w czasie rzeczywistym prowadzi jednak do czegoś, co nazywamy “uzależnieniem” od giełdy. Kontrola inwestycji jest ważna, ale nie może być celem samym w sobie. Można do niej wykorzystać

wiele narzędzi, które poinformują nas, kiedy należy podjąć decyzję inwestycyjną. Tym samym zaoszczędzisz swój cenny czas, będziesz mógł się poświęcić innym obszarom inwestycji, a przede wszystkim nie uzależnisz się od dokonywania transakcji, które z perspektywy czasu mógłbyś uznać za zbędne.

Ostatni aspekt to zrozumienie, że na giełdzie możesz nie tylko kupować i sprzedawać akcje czy inne instrumenty finansowe. **Możesz też powstrzymać się od inwestycji.** Bardzo często takie działanie jest najlepszą decyzją jaką możesz podjąć. Naszym mottem jest "**lepiej stracić okazję niż pieniądze**".

Czego zatem możesz oczekiwać od naszych strategii? Każdą z nich charakteryzuje następujący zestaw cech:

- są spisane, uporządkowane i powtarzalne,
- mają zdefiniowane oczekiwania co do stopy zwrotu i ryzyka w długim horyzoncie,
- zawierają określone warunki dotyczące zawierania transakcji,
- zawierają określone warunki dotyczące podejmowanego ryzyka w pojedynczej transakcji,
- zawierają określone warunki dotyczące oczekiwanego zysku w pojedynczej transakcji,
- każda strategia ewoluuje razem ze zmieniającym się rynkiem - są to niewielkie korekty, które wprowadzamy na bieżąco. Zmiany te możesz śledzić na naszym blogu (https://blog.squaber.com/)

Siłą rzeczy, w skład portfeli opartych o te strategie wchodzi ograniczona liczba spółek. Nie oznacza to jednak, że w Squaberze nie możesz analizować każdej spółki notowanej na rynku głównym GPW, na rynku NewConnect czy na giełdach w USA. Nasze algorytmy oceny sytuacji finansowej, identyfikacji stref popytu czy generowania ciekawych spółek działają na całym rynku i analizują każdą spółkę, jeśli tylko to możliwe.

Jaka strategia inwestycyjna jest dla Ciebie odpowiednia?

Strategia inwestycyjna, zdefiniowana jako zbiór określonych zasad postępowania na rynku, na podstawie którego podejmujesz decyzje inwestycyjne, to coś co powinieneś dobrać mając na uwadze 3 kluczowe aspekty:

1. Twoje cele inwestycyjne.
2. Twoje ograniczenia inwestycyjne.
3. Twoją skłonność i zdolność do podejmowania ryzyka.

Te 3 elementy są ze sobą ściśle powiązane. Musisz zdawać sobie sprawę z tego, że nie możesz np. jednocześnie oczekiwać od rynku ogromnych stóp zwrotu i nie tolerować ryzyka. Nie powinieneś też wykazywać nadmiernej skłonności do ryzyka bez możliwości jego ponoszenia.

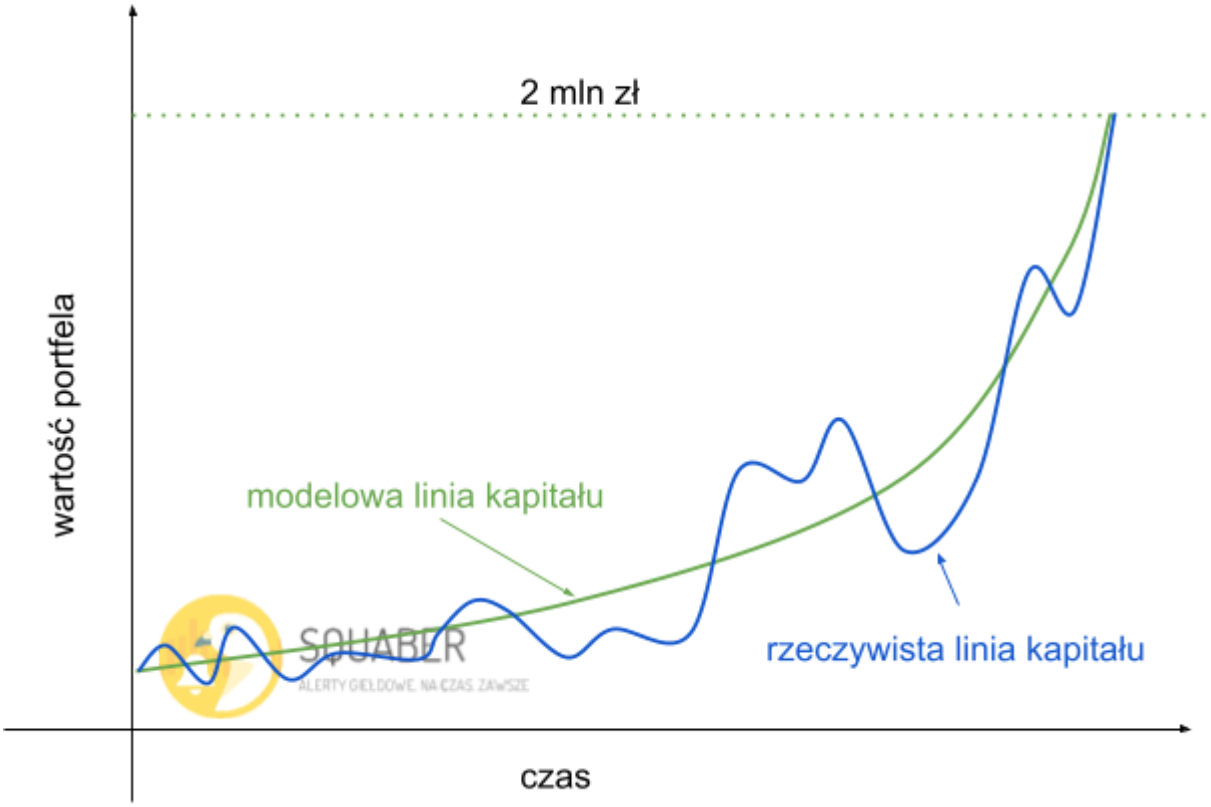
Cele inwestycyjne

Cel inwestycyjny bardzo często przybiera postać stopy zwrotu. Mówimy, że “chcę zarabiać 50% rocznie”. Ostateczna wartość oczekiwanej stopy zwrotu powinna być jednak poparta krótką analizą, która odpowie na pytanie “co chcę zrobić ze swoimi pieniędzmi i w jakim horyzoncie będę ich potrzebował?”. Każdy inwestor jest na określonym etapie swojego życia i ma inne plany na przyszłość. Jedni w momencie przejścia na emeryturę chcą mieć 1 mln zł oszczędności. Inni chcieliby wcześniej kupić dom na wsi, pojechać na wakacje i wysłać dzieci na drogie studia. Każdy z tych elementów można uwzględnić w planie i policzyć jaki wpływ ma on na wyniki, jakie powinniśmy osiągać na rynku. Nie czas i miejsce tutaj na rozległe rozważania, posłużymy się jednak jednym prostym przykładem.

30 letni inwestor ma oszczędności w wysokości 50 000 zł. Planuje on za około 30 lat przejść na emeryturę, kupić dom na wsi i mieć 1 mln zł oszczędności. Szacuje, że zakup domu będzie kosztował kolejny 1 mln złotych. Co roku może odkładać dodatkowe 10 000 zł. Jaką roczną stopę zwrotu powinien osiągnąć, aby zrealizować zakładany cel?

To około 9% rocznie.

Warto jednak zwrócić uwagę, że modelowe prognozy różnią się od rzeczywistych. Rynek nie podąża do celu jak po sznurku.

Uwaga! To przykładowa kalkulacja, nie uwzględnia ona np. stopy inflacji czy stopy podatkowej. Pokazuje jednak do czego zmierzamy, mówiąc o określaniu swoich celów. Jeżeli masz pytania co do planowania swoich inwestycji, skontaktuj się z naszym zespołem.

Określenie stopy zwrotu w tej kolejności, będzie bazowało na lepszych założeniach niż konkretna wartość podana "z sufitu". Bardzo często okazuje się, że inwestor nie musi osiągać wysokich stóp zwrotu, żeby zrealizować swoje cele, co z kolei może oznaczać, że może on ograniczać ryzyko (o czym za chwilę). Oczywiście takie plany mogą ewoluować i zmieniać się z czasem. Dają one jednak niezbędny punkt zaczepienia.

Ograniczenia inwestycyjne

Do ograniczeń inwestycyjnych zaliczamy takie kategorie jak:

- ograniczenia płynnościowe,
- horyzont inwestycyjny,
- aspekty podatkowe,
- aspekty prawne (bardzo rzadkie dla inwestorów indywidualnych),
- czynniki specyficzne.

Każda z nich wpływa na elementy strategii inwestycyjnej.

Ograniczenia płynnościowe dotyczą przyszłej potrzeby wykorzystania kapitału, który obecnie przeznaczasz na inwestycje. Jeśli obecnie masz np. 200 tys. zł na inwestycje, ale wiesz, że za dwa lata będziesz potrzebował wykorzystać 100 tys. w celu sfinansowania zakupu auta, to powinieneś to uwzględnić w swoich planach.

Horyzont inwestycyjny wpływa bezpośrednio na zdolność do podejmowania ryzyka. W im dłuższej perspektywie inwestujesz, tym większe ryzyko możesz podjąć. Musisz też pamiętać, że wraz z upływem czasu Twój horyzont siłą rzeczy się skraca.

Aspekty podatkowe dotyczą sposobu opodatkowania Twoich inwestycji. Podatki mogą w znaczącym stopniu wpłynąć na Twoją zrealizowaną stopę zwrotu. W Polsce co do zasady obowiązuje 19% podatek od zysków kapitałowych. Dzięki np. rachunkom IKE czy IKZE możesz zmienić swoją stopę podatkową. Może się też zdarzyć, że inwestując poza granicami kraju zapłacisz większy podatek od zysków czy dywidend.

Aspekty prawne dotyczą wąskiego grona inwestorów, którzy ze względu na rozmiar swojego majątku mogą rozważyć inwestycje za pomocą dedykowanego funduszu inwestycyjnego.

Czynniki specyficzne to indywidualne uwarunkowania, jakie występują w inwestycjach. Klasycznym przykładem jest tutaj ograniczenie występujące w krajach arabskich dotyczące inwestowania w firmy produkujące alkohol czy w obligacje o określonym kuponie odsetkowym. Możesz też nie inwestować np. w firmy produkujące broń ze względu na osobiste przekonania. Takie przykłady można mnożyć.

Skłonność i zdolność do podejmowania ryzyka

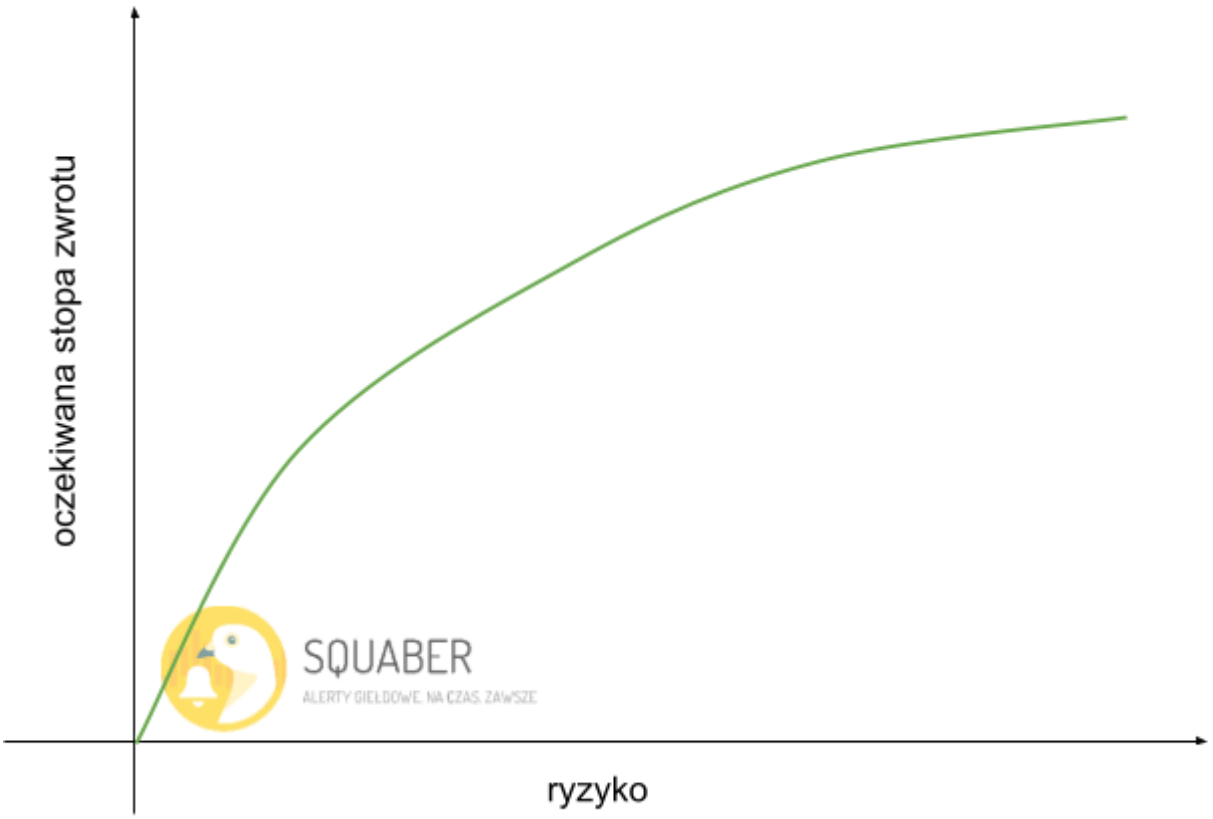
Skłonność do podejmowania ryzyka to indywidualna cecha każdego inwestora. Jedni są bardziej agresywni w swoich decyzjach, inni są ostrożniejsi. Te cechy łączą się z możliwością realizacji strategii inwestycyjnej. Tak, jak pisaliśmy wyżej, nie można oczekiwać stopy zwrotu na poziomie 50% rocznie i nie chcieć przy tym zaryzykować swojego kapitału.

Zdolność do podejmowania ryzyka ma już wymiar ilościowy. Czasem zdarza się, że inwestor jest skłonny do zaryzykowania utraty np. 50 000 zł, ale okazuje się, że ta kwota przekracza jego majątek. W ocenie zdolności do podejmowania ryzyka musisz wziąć pod uwagę Twój horyzont inwestycyjny (im dłuższy, tym większe ryzyko możesz podjąć), majątek, potrzeby płynnościowe, sytuację rodzinną (np. liczba dzieci i wydatki z tym związane), wiek, czy oczekiwania co do Twoich przyszłych dochodów.

Ważne jest, abyś kontrolował relację między zdolnością a skłonnością do podejmowania ryzyka. **Nie podejmuj ryzyka jeśli Twoja sytuacja majątkowa Ci na to nie pozwala, ponieważ możesz wpaść w problemy finansowe. Nie podejmuj ryzyka, którego nie jesteś skłonny podjąć, ponieważ nie będziesz się czuł z tym komfortowo.** Często ciężko jest zaakceptować wnioski płynące z tej relacji, ale to jedyna droga do świadomego inwestowania.

Co zrobić, jeśli okazuje się, że ryzyko jest za duże? Wtedy nie pozostaje nic innego jak zmienić swoje plany. Nie ma nic złego w byciu realistą. Prawdopodobieństwo, że zarobisz 1 milion złotych w 3 lata dysponując kwotą 50 000 zł i ryzykując maksymalnie 5 000 zł, intuicyjnie jest “dość niskie”.

Im większej stopy zwrotu oczekujesz, tym większe ryzyko będziesz musiał podjąć. O ryzyku nie można tutaj zapominać. Jest czymś naturalnym, że inwestując na giełdzie chcemy zarabiać pieniądze i im więcej ich zarabiamy tym lepiej. Należy jednak pamiętać, że **nie istnieje coś takiego jak gwarantowany zysk**. Zysk i ryzyko idą zawsze w parze. Jeśli ktoś Cię zapyta czy chciałbyś zarabiać na giełdzie 100% rocznie to nie powinieneś krzyknąć “no jasne!”, tylko zapytać z jakim ryzykiem się to wiąże. Odpowiedź na to pytanie, połączona z Twoimi preferencjami i możliwościami, pozwoli Ci odpowiedzieć na pytanie, czy jest to opcja dla Ciebie.

Uwaga! Bardzo często sprzedawcy produktów inwestycyjnych bagatelizują rolę ryzyka. Na pytanie “ile mogę stracić, jeżeli popełnicie błąd?” odpowiadają, że “niewiele” lub, że “nie ma takiej możliwości”. Ryzyko jest immanentną cechą inwestowania. Ktoś, kto w ten sposób bagatelizuje ryzyko, ma tylko jeden cel - bezrefleksyjnie sprzedać Ci dany produkt inwestycyjny. Jeśli nie jest w stanie odpowiedzieć na Twoje pytania dotyczące ryzyka lub nie rozumiesz odpowiedzi, to skontaktuj się z nami w tej sprawie, a postaramy się odpowiedzieć.

Uwaga! Często w literaturze można spotkać też koncepcję stopy zwrotu wolnej od ryzyka. Na potrzeby tego e-booka przyjmujemy, że wynosi ona 0%.

Wybór strategii

Wybierając lub tworząc strategię inwestycyjną będziesz zatem musiał dobrać jej parametry do Twojego profilu inwestycyjnego. Będą Cię interesowały między innymi takie jej parametry jak:

- oczekiwana stopa zwrotu,
- zmienność stopy zwrotu,
- maksymalne obsunięcie kapitału,
- stosunek zysku do ryzyka.

Mają one obiektywny wymiar liczbowy, dzięki czemu można je w łatwy sposób porównać i ocenić.

Z drugiej strony, za twardymi liczbami stoi jakaś filozofia inwestycyjna, z którą powinieneś się zgadzać. Nie ma nic gorszego niż działanie na rynku wbrew sobie i swoim przekonaniom. Jeżeli zastanawiasz się nad strategią daytradingową, to musisz wiedzieć, że aby ją zrealizować, będziesz musiał niemal codziennie być obecnym na rynku - to nie zawsze jest możliwe. Niektóre strategie zakładają np. inwestycje w spółki o złej sytuacji finansowej, co może stać w sprzeczności z Twoim podejściem i generować niepotrzebny stres, mimo, że ostatecznie jest zyskowne.

Warto też zwrócić uwagę, że tworząc strategię od zera raczej nie będziesz dysponował jej liczbowymi charakterystykami. Możesz wyeliminować ten problem przeprowadzając czasochłonne testy. Alternatywą jest dla Ciebie skorzystanie z gotowej strategii zbliżonej do Twoich oczekiwań, uwzględniającej większość Twoich ograniczeń inwestycyjnych i spójną z Twoimi przekonaniami. Taką właśnie drogą podąża większość użytkowników Squabera. Dostosowują oni promowane przez nas strategie do swoich potrzeb. Jedni zwiększają w nich ryzyko, inni je z kolei zmniejszają tak, aby osiągnąć swoje wyjątkowe cele w świadomy sposób planując wszystkie inwestycje. Oczywiście możesz też nie zmieniać w nich nic.

Uwaga! Żadne dane dotyczące historycznych wyników lub prognozy na przyszłość nie gwarantują osiągnięcia podobnych wyników w przyszłości. Można zapytać po co zatem na nie w ogóle patrzeć? To po prostu najlepsze, czym możesz dysponować.

Takie podejście wpasowuje się w naszą filozofię obecności na rynku giełdowym - **jeśli inwestorzy będą planować swoje inwestycje, to po pierwsze będą kontrolować skutki nieprzewidzianych zdarzeń, a po drugie będą po prostu zarabiać pieniądze.**

Strategie w Squaberze

W Squaberze promujemy 2 strategie inwestycyjne:

- Szczyty i Dna
- Strefy Popytu

Każda z nich bazuje na swoich unikalnych założeniach i realizuje sprawdzone koncepcje inwestycyjne. Różnią się one metodami doboru spółek do portfela oraz określaniem dla nich scenariuszy. Obie jednak bazują na bardzo podobnych zasadach dotyczących ryzyka ponoszonego na pojedynczą transakcję.

Szczyty i Dna

Strategia Szczyty i Dna bazuje na znanych od ponad 100 lat zasadach wyznaczania trendu opracowanych przez Charles'a Dowa. Dodatkowo w tym podejściu uwzględniamy elementy analizy finansowej oraz statystycznej. Dzięki temu stanowi ona kompletne podejście inwestycyjne, które można wykorzystać na niemal dowolnym rynku akcji.

Parametry strategii

W strategii interesują nas tylko i wyłącznie **pozycje długie (pozycje kupna)**. Strategia ta ma charakter długoterminowy - czas pozycji w portfelu wynosi ok. **116 dni kalendarzowych**.

- Średnie ryzyko, rozumiane jako średnia procentowa wartość poziomu **stop loss**, wynosi ok. **-10,15%**, co obliczane jest jako $(\frac{poziom\ stop\ loss}{cena\ kupna} - 1)$.
- Średni oczekiwany zysk na transakcję, rozumiany jako procentowa wartość poziomu **take profit**, wynosi **+20,61%**, co wynika ze wzoru $(\frac{poziom\ take\ profit}{cena\ kupna} - 1)$.
- W związku z powyższymi, średnia wartość **współczynnika zysku do ryzyka** wynosi około **2,03** - zgodnie ze wzorem: $\left|\frac{średni\ oczekiwany\ zysk\ na\ transakcję}{średnie\ oczekiwane\ ryzyko\ na\ transakcję}\right|$.

Wartości te mogą ewoluować z czasem, o czym informujemy w regularnych podsumowaniach tego portfela dostępnych na naszym blogu w kategorii Portfel Szczyty i Dna (https://blog.squaber.com/category/portfel-szczyty-i-dna/).

Trzeba tutaj zaznaczyć, że powyższe wartości poziomu *take profit* dotyczą tak naprawdę pierwszego poziomu docelowego dla transakcji. Specyfika strategii Szczyty i Dna pozwala prowadzić spółkę w trendzie wzrostowym tak długo, aż ten trend się nie załamie, co zawsze jest przez nas opisane i aktualizowane na spotkaniach na żywo (więcej o tym w części dotyczącej zasad otwierania i zamykania pojedynczych pozycji). Co do zasady preferujemy jednak realizację zysku na wskazanym poziomie oraz ponowienie transakcji zgodnie z zasadami zawierania transakcji na kontynuację trendu wzrostowego.

Trzeba wyraźnie wskazać, że strategia Szczyty i Dna jest bardziej subiektywna niż strategia “Strefy Popytu”.

Filozofia inwestycyjna

Strategia Szczyty i Dna czerpie pełnymi garściami z jednego z 6 założeń tzw. Teorii Dowa, które uzupełnia o kilka istotnych z punktu widzenia inwestora elementów dotyczących zarządzania kapitałem w stosunku do pojedynczych transakcji, sytuacji finansowej konkretnych spółek i ich płynności.

Nadrzędna zasada, jaką się w niej kierujemy, brzmi **“Trend jest kontynuowany dopóki nie pojawią się definitywne oznaki świadczące o jego odwróceniu”**.

Stosowanie tej zasady w praktyce oznacza, że strategia ta nie pozwala na dokonywanie transakcji kupna spółki w trendzie spadkowym. Tym samym, podejście to charakteryzuje się dobrymi parametrami dotyczącymi ryzyka. **Zannualizowane odchylenie standardowe stopy** zwrotu wynosi **12,53%**, **maksymalny *drawdown*** to zaledwie **9,41%.**

Dodatkowe elementy, które są brane pod uwagę w selekcji spółek dotyczą:

- sytuacji finansowej, która wpływa na wielkość zaangażowanego kapitału w pojedynczą transakcję,
- płynności notowań danej spółki, pozwalającej na bezproblemową realizację zleceń bez nadmiernych poślizgów cenowych.

Zasady otwierania i zamykania pozycji

W tej strategii są dwa schematy dokonywania transakcji. Oba mają swoje źródło w nadrzędnej zasadzie opisywanej wyżej - **trend jest kontynuowany dopóki nie pojawią się definitywne oznaki świadczące o jego odwróceniu**. Mowa tutaj o:

- odwróceniu trendu spadkowego na wzrostowy,
- kontynuacji trendu wzrostowego.

Zanim jednak przejdziemy dalej, musimy zdefiniować dwa pojęcia niezbędne dla zrozumienia momentów zawierania transakcji.

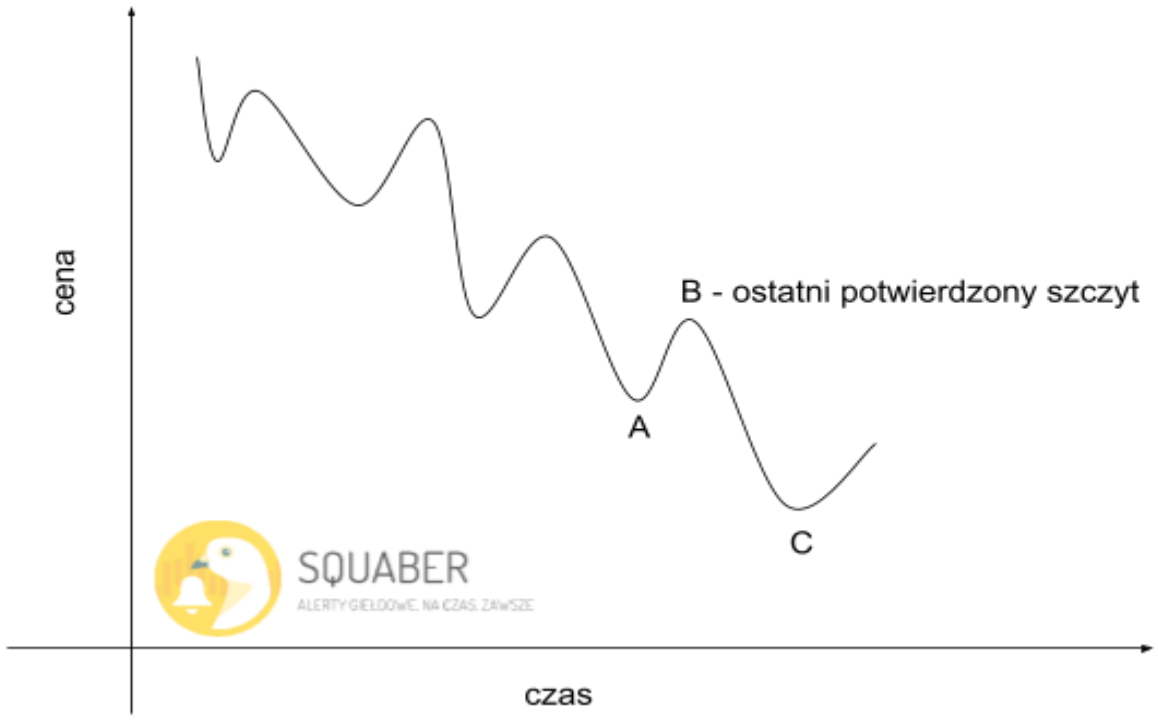
W dalszej części będziemy posługiwać się pojęciami:

- Ostatniego Potwierdzonego Szczytu (OPS, występuje w trendzie spadkowym),
- Ostatniego Potwierdzonego Dna (OPD, występuje w trendzie wzrostowym).

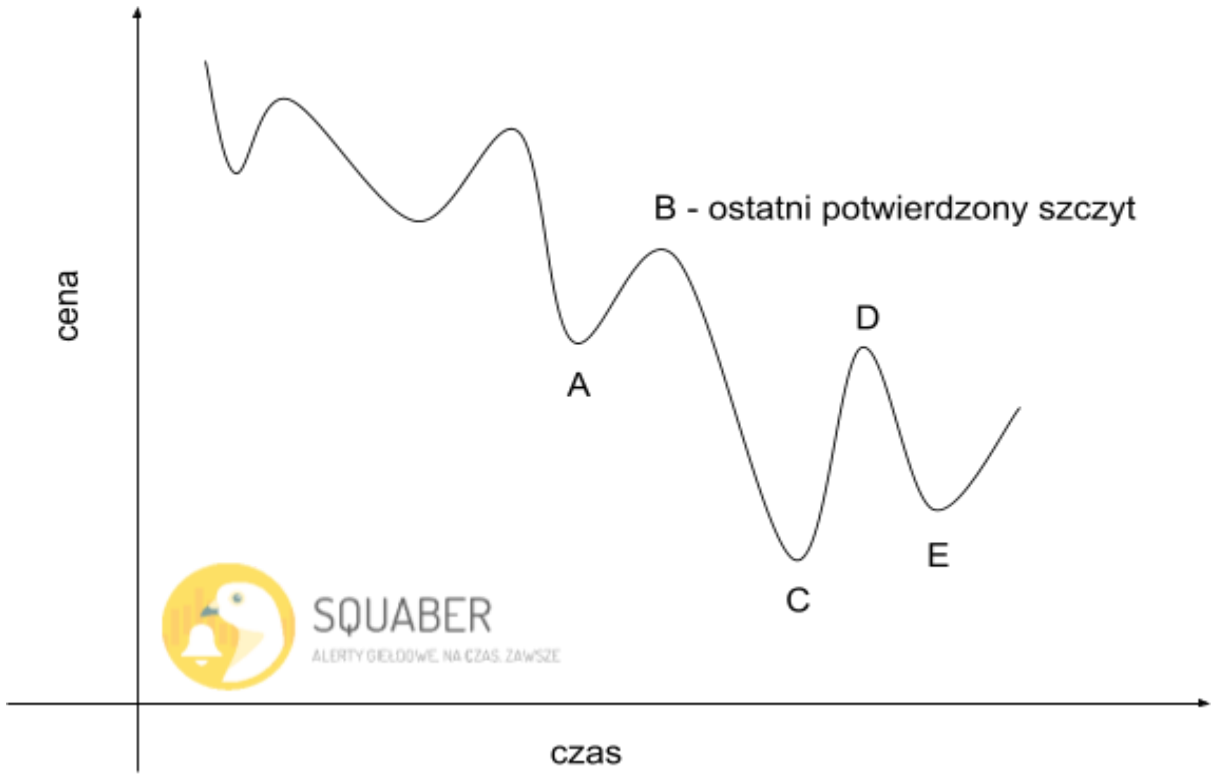
Ostatni Potwierdzony Szczyt (OPS)

Ostatni potwierdzony szczyt występuje w trendzie spadkowym. Oznacza lokalne maksimum znajdujące się pomiędzy dwoma lokalnymi minimami, przy czym minimum występujące później musi się znajdować niżej.

Poniższy wykres obrazuje najbardziej klarowny przykład ostatniego potwierdzonego szczytu. Punkt B stanowi maksimum między punktami A i C, przy czym A > C.

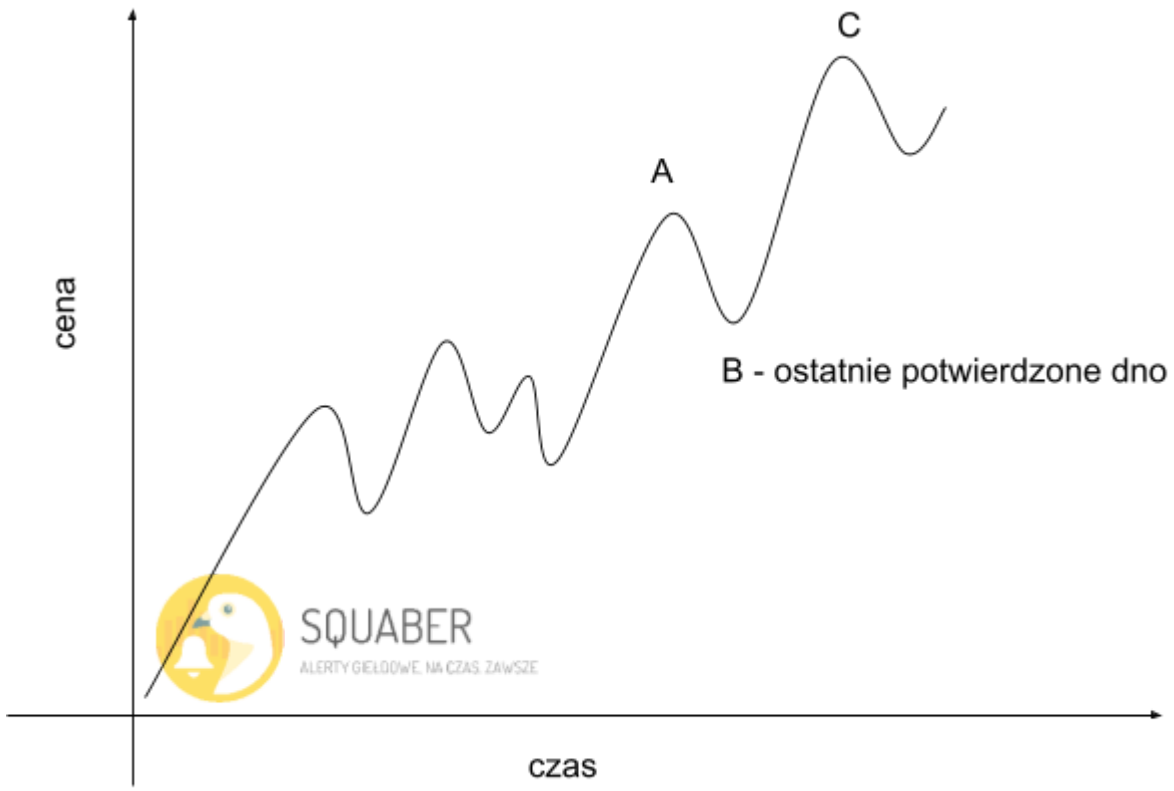
Drugi przykład jest trochę bardziej skomplikowany. W takim ujęciu bardzo często inwestorzy uważają za ostatni potwierdzony szczyt punkt D. Punkt D nie może być jednak ostatnim potwierdzonym szczytem, ponieważ nie zachodzi warunek C > E.

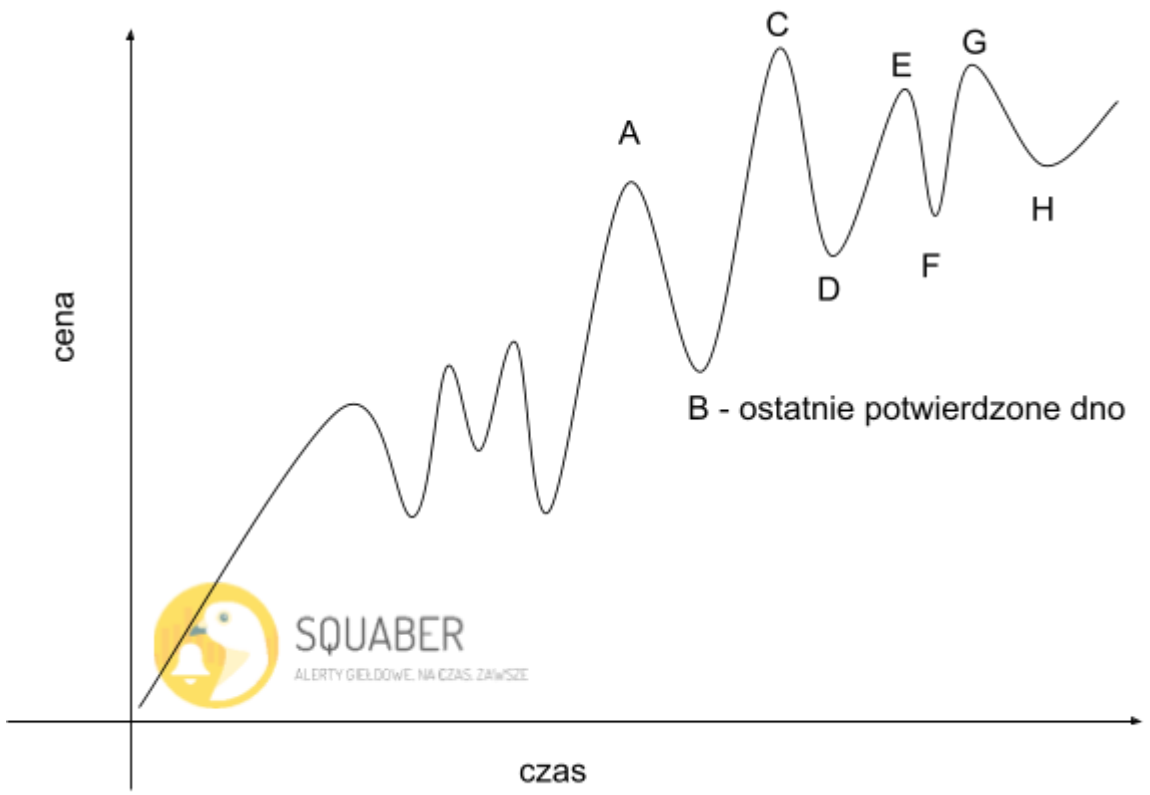
Ostatnie Potwierdzone Dno (OPD)

Ostatnie potwierdzone dno występuje w trendzie wzrostowym. Oznacza lokalne minimum znajdujące się pomiędzy dwoma lokalnymi maksymami, przy czym maksimum występujące później musi się znajdować się wyżej.

Poniższy wykres obrazuje najbardziej klarowny przykład ostatniego potwierdzonego dna. Punkt B stanowi lokalne minimum między punktami A i C, przy czym A < C.

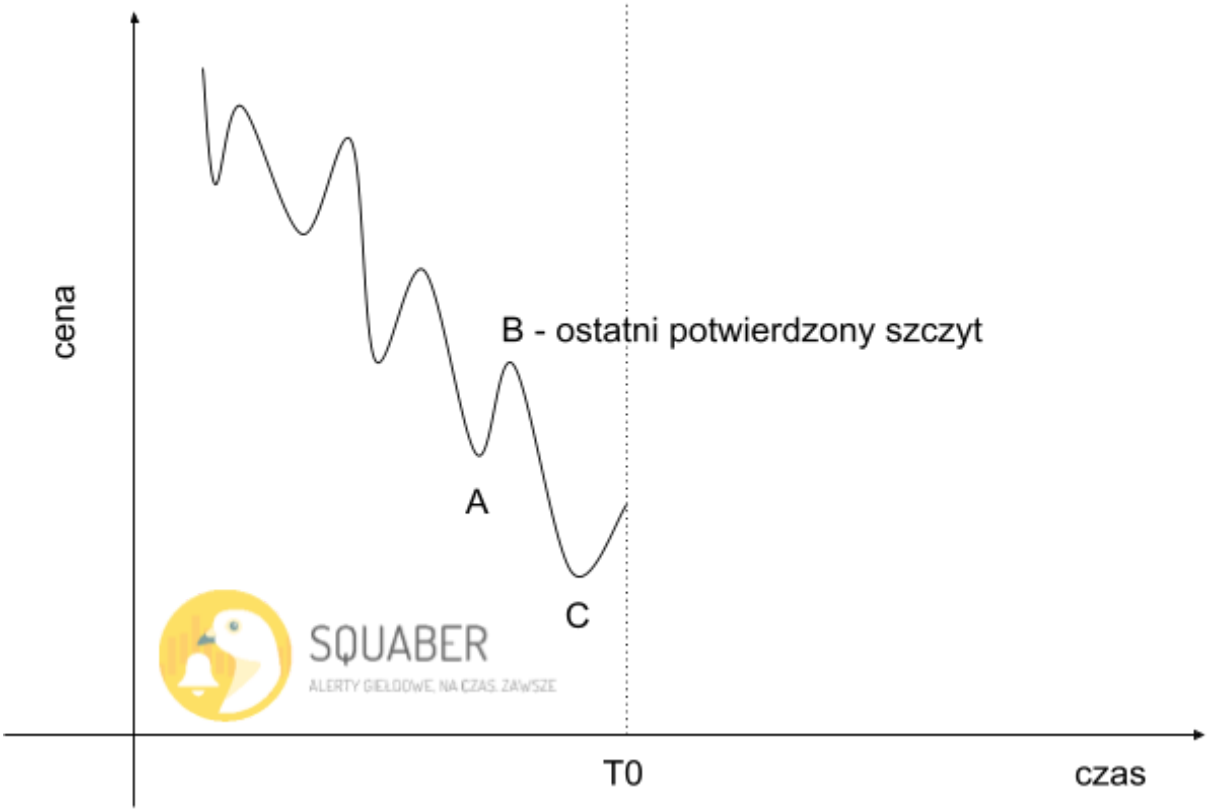
Drugi przykład jest ponownie trochę bardziej skomplikowany. W takim ujęciu bardzo często inwestorzy uważają za ostatnie potwierdzone dno jeden z punktów D, F lub H. Punkty te nie mogą być ostatnim potwierdzonym dnem ponieważ dla żadnego z nich nie zachodzi drugi warunek tj. nie jest prawdą, że obecna cena lub punkt G lub punkt E znajdują się wyżej niż punkt C.

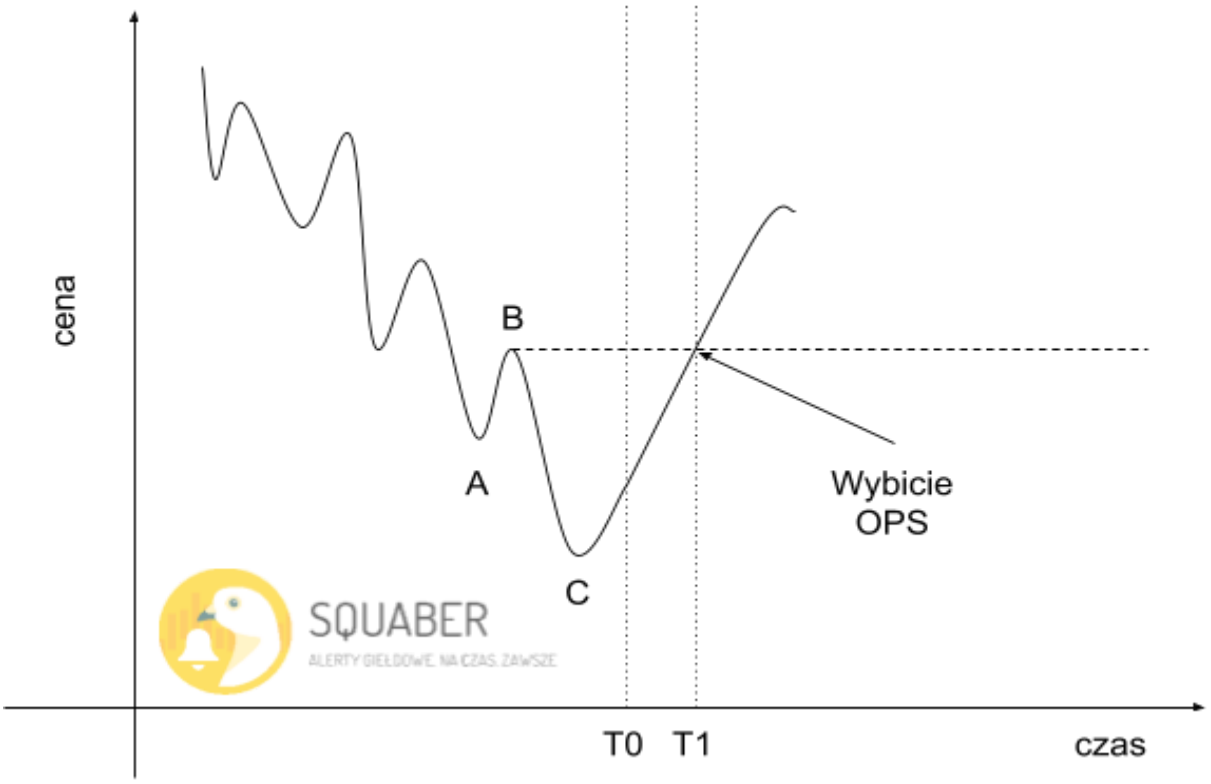
Odwrócenie trendu spadkowego

Pierwszy z sygnałów kupna występuje w momencie odwrócenia trendu spadkowego na wzrostowy. Poniższa seria grafik prezentuje jak musi wyglądać przebieg notowań, aby rozważyć zakup akcji pod schemat odwrócenia trendu.

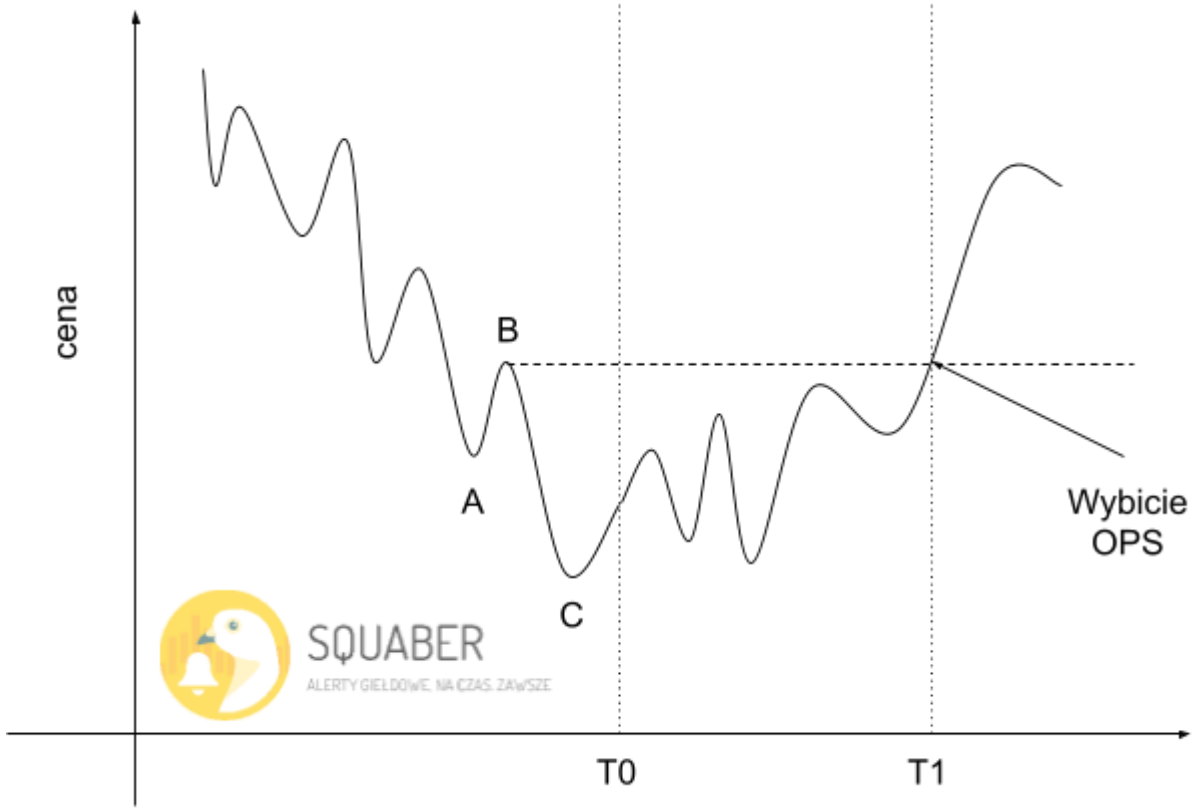
Po pierwsze, na wybranej spółce musi, w chwili T0, panować trend spadkowy. Na tej podstawie identyfikujemy ostatni potwierdzony szczyt. W tym przypadku będzie to punkt B.

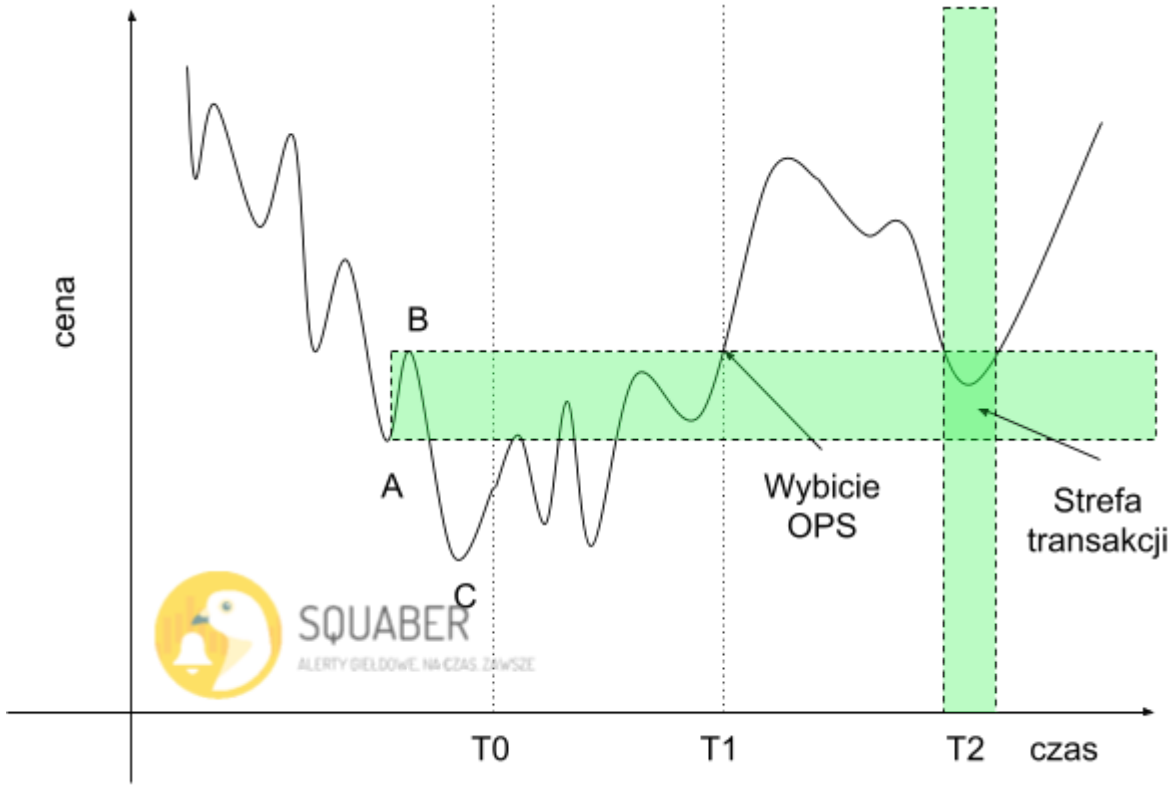
Następnie w chwili T1, notowania spółki muszą wybić ostatni potwierdzony szczyt. Mogą to zrobić na różne sposoby. Ruch może być dynamiczny.

Alternatywnie ruch może mieć charakter bardziej rozbudowany. Pamiętać należy, że cały czas OPS to punkt B.

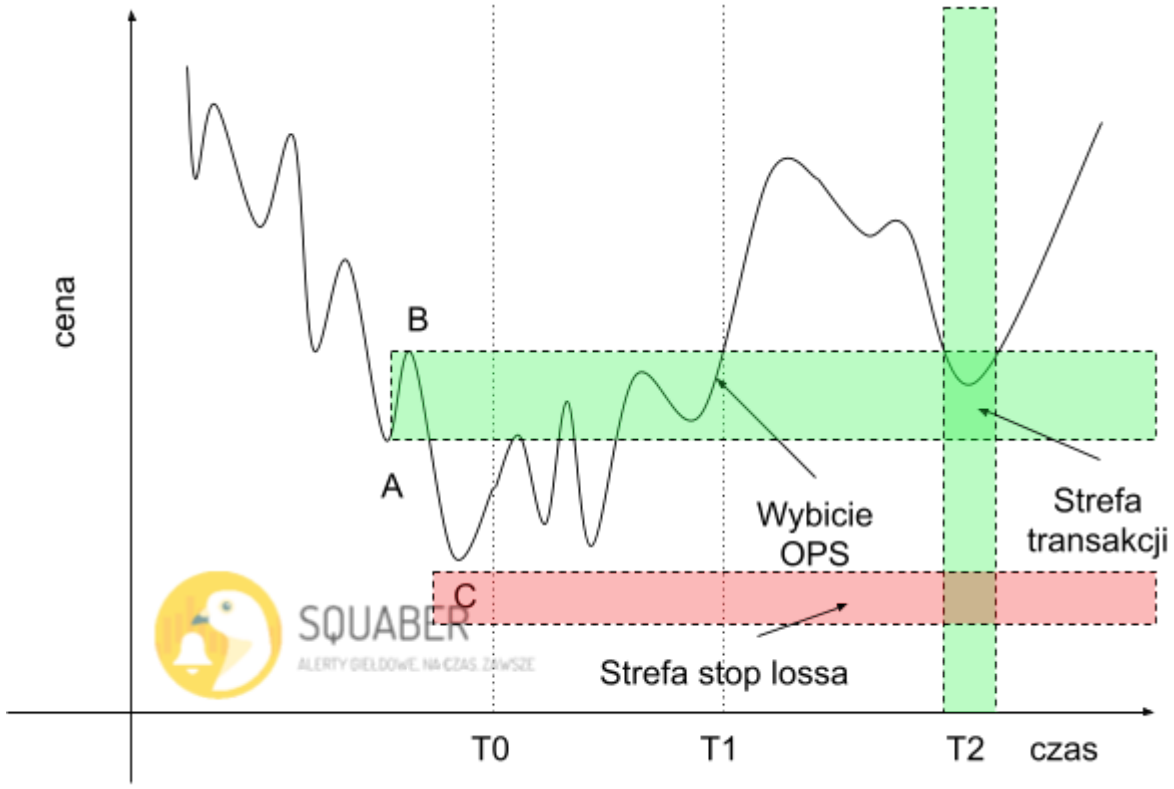

Zgodnie z tym podejściem transakcji można dokonać w momencie T1. Jest ona jednak w dalszym ciągu dość ryzykowna. Często wolimy poczekać na moment T2 (czyli korektę po wybiciu OPS) widoczny na kolejnej grafice.

To, w jakim momencie pojawi się sygnał (czy w T1 i T2), zależy od kilku innych czynników, które bierzemy pod uwagę - takich jak np. historyczny przebieg notowań, zmienność, potencjalny stosunek zysku do ryzyka i wiele innych. To wartość dodana w naszej Strefie Premium. Jeżeli czekamy na korektę po wybiciu, która ostatecznie nie następuje, to powstrzymujemy się od dokonania transakcji i czekamy na kolejny sygnał.

W każdej strategii, jaką stosujemy zawsze przygotowujemy wariant negatywny, po realizacji którego będziemy realizować stratę. W przypadku sygnałów w strategii Szczyty i Dna bazujących na odwróceniu trendu spadkowego (niezależnie od tego czy sygnał pojawia się w momencie T1 czy T2) poziom stop loss znajduje się w obszarze poniżej punktu C. Pełny obraz transakcji wygląda zatem następująco.

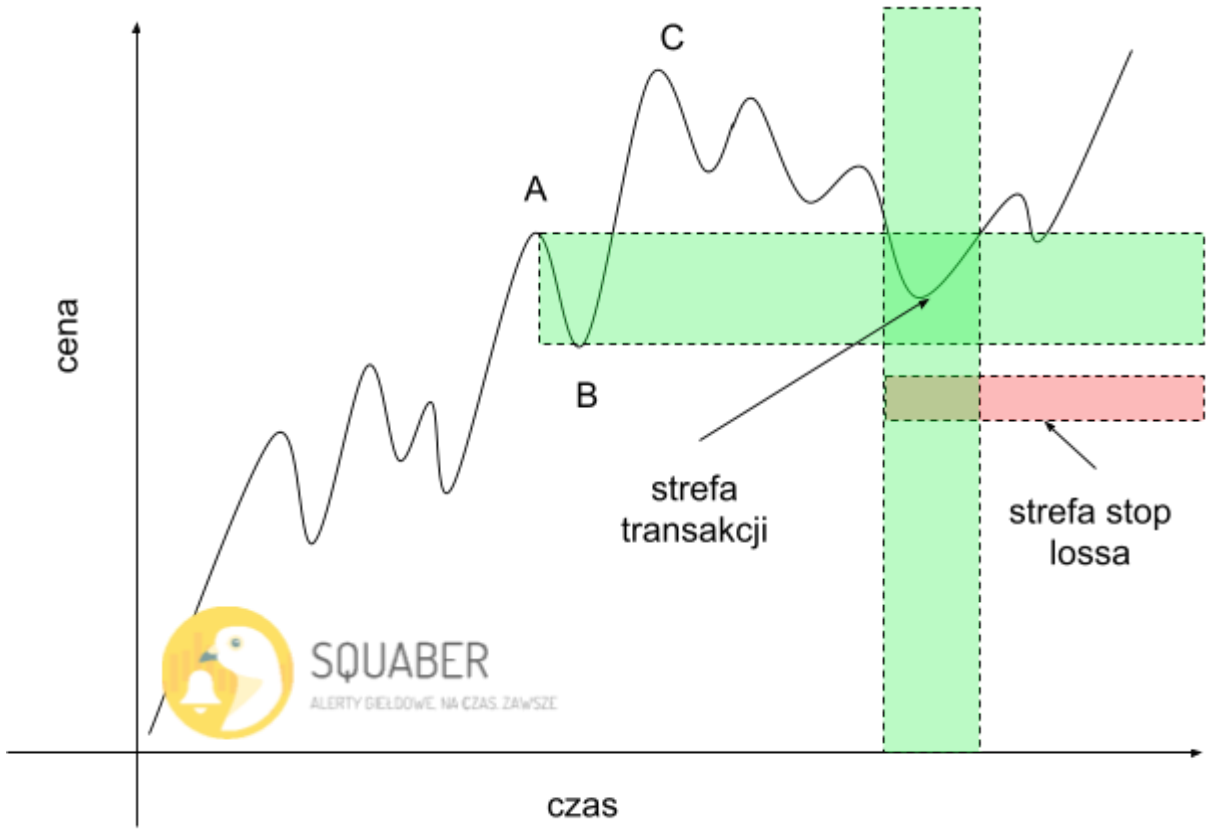

Dokładna wartość jest przez nas każdorazowo określana w Strefie Premium. Przy jej wyznaczaniu stosujemy dodatkowe kryteria, które są specyficzne dla każdej spółki.

Kontynuacja trendu wzrostowego

Drugą, mniej ryzykowną i prostszą, metodą zawierania transakcji w strategii Szczyty i Dna jest wykorzystanie korekty w istniejącym trendzie wzrostowym. Bardziej ostrożny inwestor będzie ją preferował w stosunku do sygnału odwrócenia trendu.

W przypadku kontynuacji trendu wzrostowego transakcji dokonujemy po korekcie do strefy między punktami A i B.

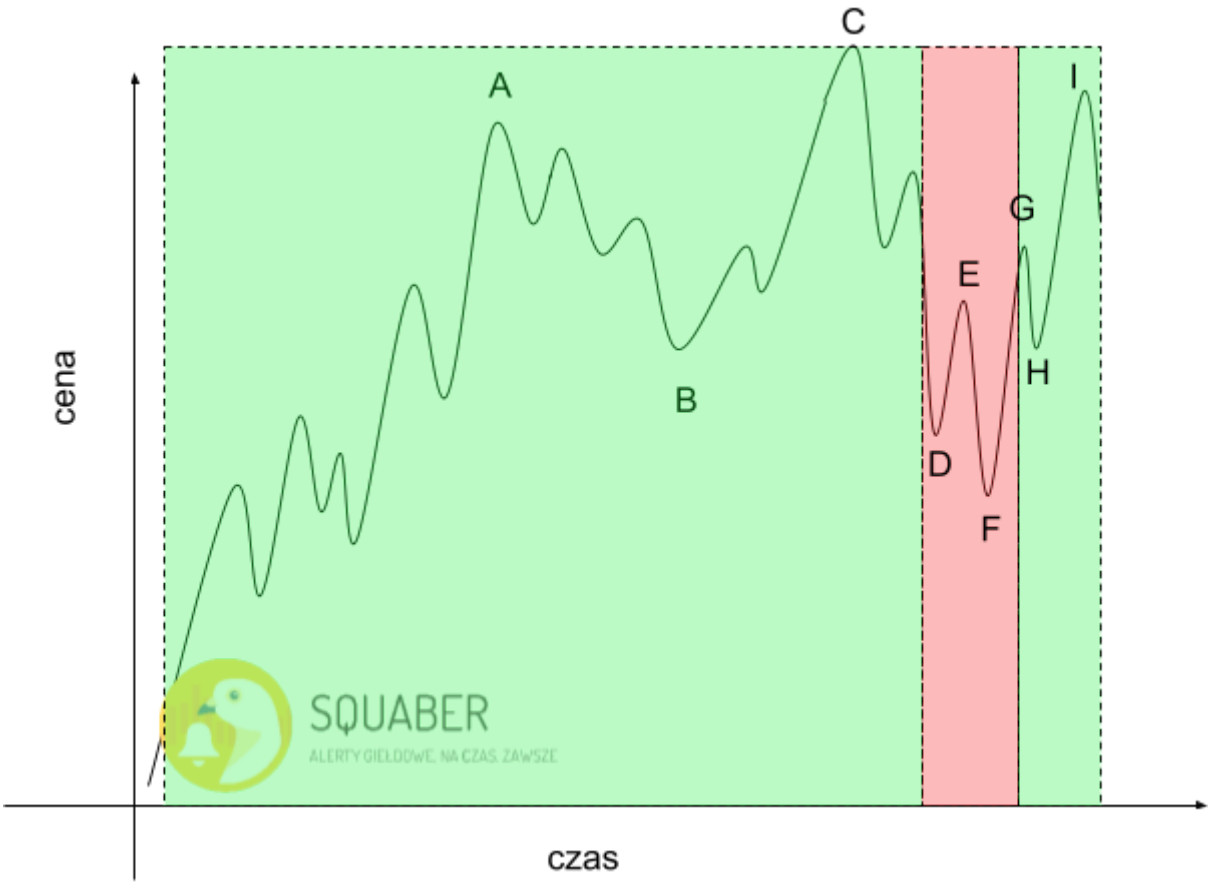

Ponownie, dokładny moment transakcji jest specyficzny dla każdej spółki. Pod uwagę należy wziąć np. średnie zasięgi korekt w trendach dla danej spółki, dzienne zasięgi wahań kursu czy zmienność. Analizy tej dokonujemy generując sygnał w Squaberze, tym samym identyfikując najlepszy, naszym zdaniem, moment do transakcji.

Trendy niejednoznaczne (boczne)

Dodatkowo warto zwrócić uwagę na tzw. trendy boczne, w których zdarza się, że powstaje wiele sygnałów, które kończą się stratami. Załóżmy, że na jakimś walorze, zgodnie z powyższymi zasadami, występuje sygnał kupna. Jeżeli nie da się jednak na nim wyznaczyć jednoznacznego trendu, to taką spółkę należy odrzucić jako potencjalną okazję i poczekać na wyjaśnienie sytuacji. Dotyczy to zarówno sygnału kupna występującego podczas odwracania trendu spadkowego, jak i sygnału kontynuacji trendu wzrostowego. Pamiętaj, że lepiej stracić okazję niż pieniądze.

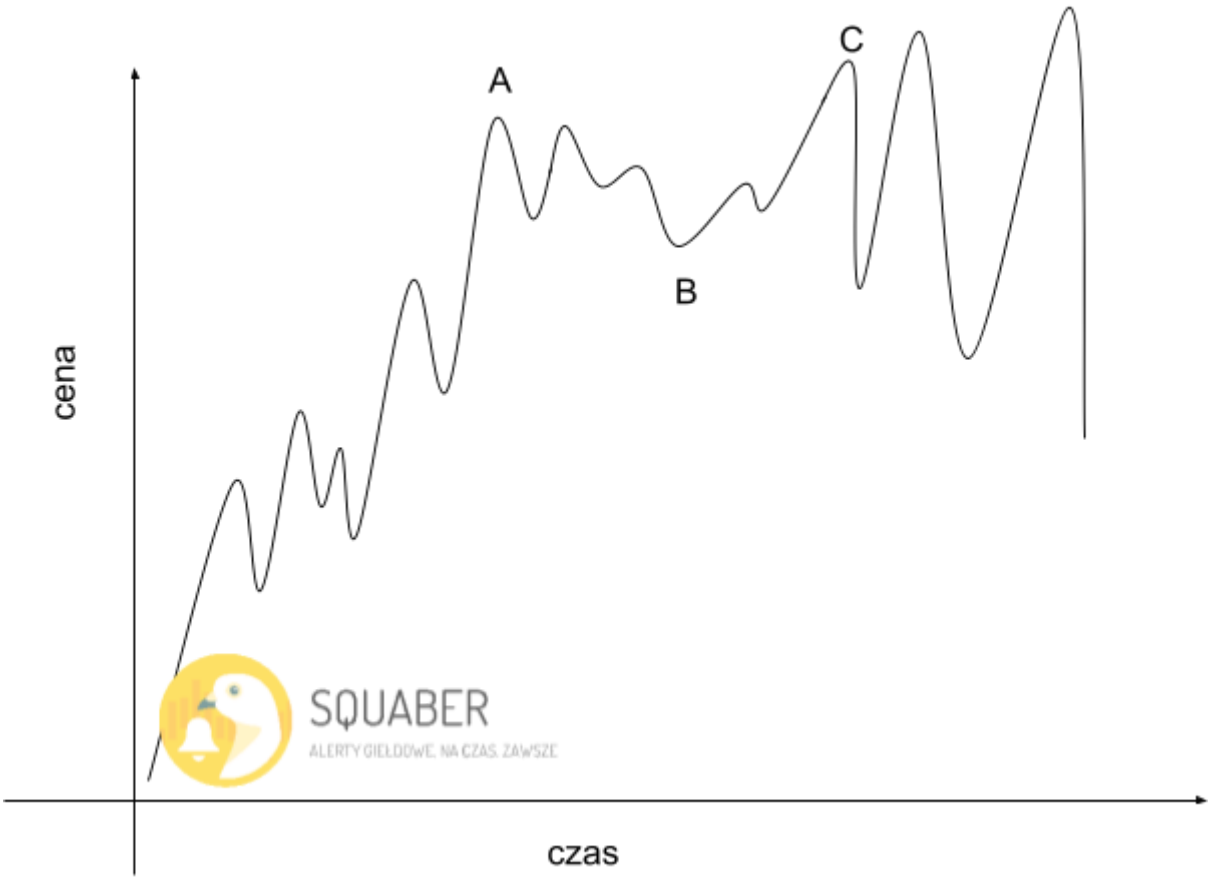
Poniżej prezentujemy przykłady trendu niejednoznacznego. Po silnych wzrostach trend ustanowił Ostatnie Potwierdzone Dno w punkcie B. Następnie rozpoczęły się spadki, które doprowadziły do powstanie trendu spadkowego z Ostatnim Potwierdzonym Szczytem w punkcie E. W toku dalszych notowań trend spadkowy szybko się odwrócił. Nowe potwierdzone dno wypadło w punkcie H. Jednak ze względu na fakt, że amplituda tych ruchów jest wyraźnie mniejsza niż amplituda ruchów w przypadku sekwencji ABC, sygnały te mogą nie mieć takiej siły i znaczenia.

Każdy taki przypadek powinien być analizowany oddzielnie, co ma miejsce w Squaberze. Być może notowania danej spółki zmieniły się w sposób strukturalny lub pojawiły się inne, szczególne okoliczności, które należy wziąć pod uwagę.

Podobnie sytuacja ma się w przypadku wybicia OPS lub OPD za pomocą tzw. “dziwnych świec”, o których mowa dalej. Nie każdy taki ruch jest przez nas uznawany za istotny z punktu widzenia konkretnej transakcji. Wynika to przede wszystkim z faktu obniżonej płynności dla wielu spółek z GPW. Dla przykładu takie sytuacje dla największych spółek notowanych w USA są kilkukrotnie rzadsze.

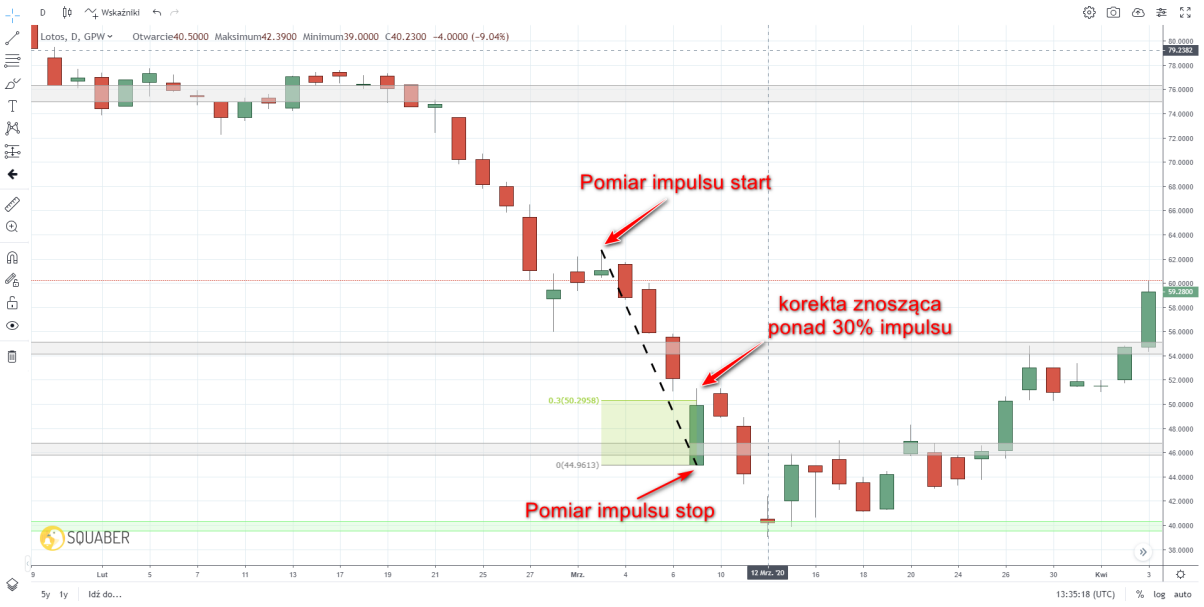
Inny przykład trendu niejednoznacznego to przypadek odwrotny, czyli wzrost amplitudy wahań taki, jak na kolejnej grafice. W tej sytuacji również warto rozważyć powstrzymanie się od decyzji inwestycyjnej.

Prezentowane przykłady są modelowe, przez co niestety nierzadko nie mamy do czynienia z tak jasnymi sytuacjami. Niektóre elementy strategii rodzą szczególnie wiele wątpliwości, stąd należy zaznaczyć kilka kwestii:

1. By korekta została uznana za wystarczającą, muszą tworzyć ją co najmniej 3 świece **lub** musi znosić co najmniej 30% poprzedniego impulsu (jedną świecą lub kilkoma). Należy pamiętać, aby impuls mierzyć dokładnie, uwzględniając ekstrema świec.
2. By poziom OPS lub OPD mógł zostać przesunięty, odpowiednio lokalny dołek lub lokalny szczyt musi zostać wybity **korpusem świecy** na interwale dziennym. Oznacza to, że najważniejsza jest tutaj cena zamknięcia - to ona musi znaleźć się poniżej dołka, bądź powyżej szczytu.
3. Podobnie, by mówić o wybiciu OPS lub OPD i zanegowaniu dotychczasowego trendu, wybicie musi nastąpić **korpusem świecy** na interwale dziennym. Ponownie kluczową rolę odgrywa cena zamknięcia, która musi znaleźć się powyżej OPS lub poniżej OPD.
4. W obu w/w przypadkach naruszenie w ciągu dnia wyznaczonego poziomu, z którego koniec końców pozostaje jedynie cień świecy dziennej, nie jest wystarczające, aby przestawić OPD/OPS w nowe miejsce lub mówić o ich wybiciu. Do tego potrzebne jest zamknięcie się świecy na odpowiednim poziomie.

Sprawdźmy, jak zagadnienia te mogą podlegać analizie bezpośrednio na wykresach cenowych. O ile trzyświecowa korekta nie budzi większych kontrowersji (pamiętać należy jedynie, że jako pierwsza liczona jest świeca tworząca nowe ekstremum), o tyle zrozumienie znaczenia korekty znoszącej 30% ostatniego impulsu może być problematyczne. Przykład takiej sytuacji przedstawiono na wykresie spółki Lotos.

Impuls mierzony jest z uwzględnieniem ekstremów świec. Oznaczona zielona świeca zniosła (uwzględniając cień) ponad 30% całego ruchu. Zauważ, że wlicza się w to także minimum tej świecy - po jego wybiciu (ponownie pełną świecą) poziom OPS mógł zostać przeniesiony na maksimum świecy. Na KGHM zaprezentowano znaczenie poziomu zamknięcia przy wybijaniu poziomu OPS.

W tym wypadku cena jednokrotnie naruszyła cieniem oznaczony poziom OPS, jednak nie zamknęła się powyżej niego. Sztuka ta udała się dopiero 11 sesji później, a w tym czasie notowania zdążyły utworzyć jeszcze dołek. Gdybyśmy nie zwrócili uwagi na zamknięcie się świecy wybijającej, zanegowanie trendu spadkowego ogłosilibyśmy o 2 tygodnie zbyt wcześnie. Podobnie sprawa ta wygląda w przypadku przesuwania OPS/OPD na nowe poziomy. Pozostając przy przykładzie KGHM, przeskoczymy o kilka sesji dalej.

Trend wzrostowy został już potwierdzony wraz z utworzeniem pierwszego OPD (“Ostatnie OPD” na rysunku). Oczekując kontynuacji trendu, widzimy jak seria świec wąsko konsoliduje w okolicach maksimum świecy znaczącej OPD (oznaczone czarną linią). Wielokrotnie poziom ten został naruszony cieniami, lecz cena nie zdołała się zamknąć powyżej. Dopiero silna, wzrostowa świeca zmieniła ten stan rzeczy i wraz z jej zamknięciem, OPD mógł zostać przeniesiony wyżej.

Archetyp Inwestora w Szczytach i Dnach

Poniżej prezentujemy zestaw cech, jakimi powinien charakteryzować się inwestor wykorzystujący w całości lub w części strategię Szczyty i Dna.

- Oczekiwana stopa zwrotu między 15% a 25% rocznie.
- Przeciętna skłonność do podejmowania ryzyka.
- Przeciętna zdolność podejmowania ryzyka.
- Horyzont inwestycyjny większy niż 5 lat.
- Świadomość braku konieczności dokonywania częstych transakcji.
- Umiejętność realizacji założeń.
- Cierpliwość w oczekiwaniu na sygnał (w zależności od liczby obserwowanych spółek, czasem nie ma go przez kilka tygodni, a w portfelu jest 1 pozycja).
- Akceptacja stosunkowo niewielkiej liczby transakcji.

Warto podkreślić, że każdy może modyfikować tę Strategię w taki sposób, aby odpowiadała jego specyficznym uwarunkowaniom. Można ją przenieść również na spółki o mniejszej płynności w celu zapewnienia większej liczby sygnałów. Należy przy tym pamiętać, że notowania każdej spółki rządzą się swoimi prawami i trzeba do nich dostosowywać swoje inwestycje.

Inną modyfikacją jest zastosowanie jej poza GPW np. na rynku amerykańskim, gdzie spółki charakteryzują się większą "trendowością" oraz płynnością. Obie te cech są bardzo porządane w inwestycjach.

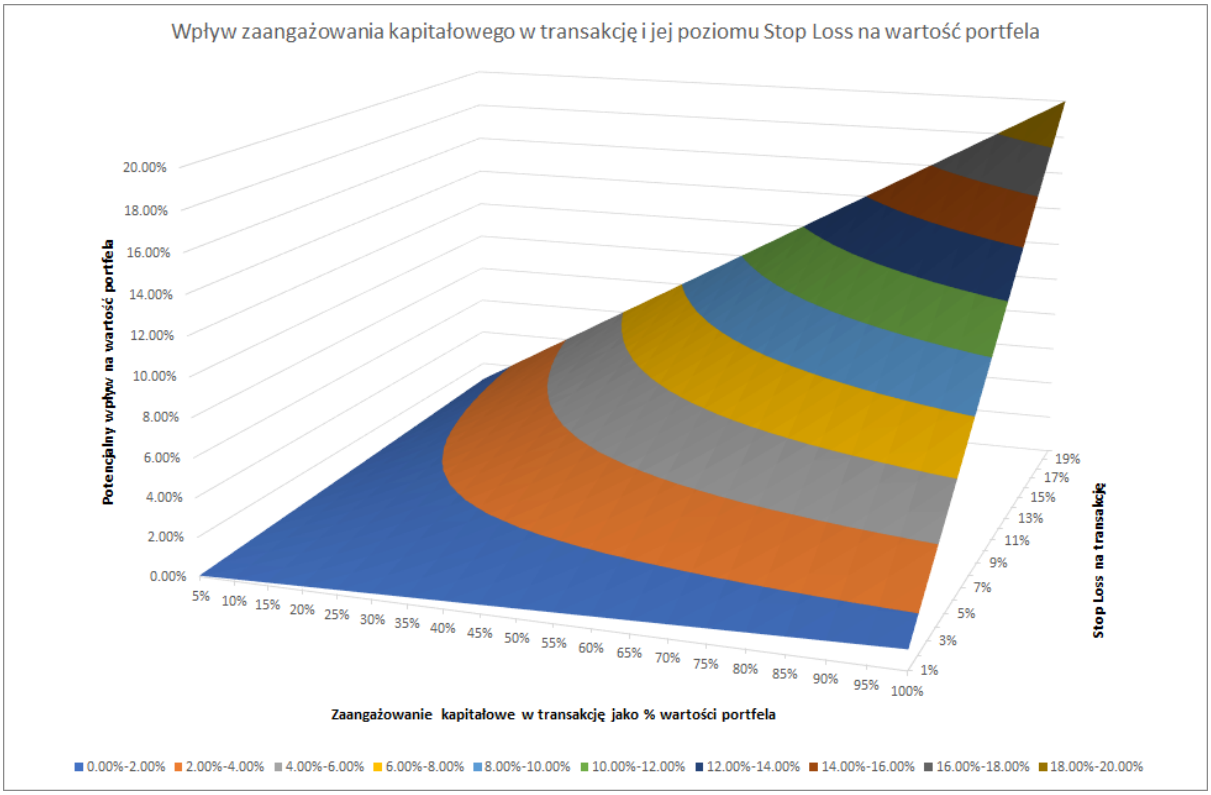
Zarządzanie kapitałem

Przy pełnej alokacji oczekujemy od **5 do 7 spółek w portfelu**. W przypadku, gdy na rynku pojawiają się kolejne sygnały, a w portfelu nie ma gotówki, należy dokonać dodatkowej selekcji bazując na oczekiwaniach co do rozwoju sytuacji dla obecnych i nowych pozycji.

W ramach tej strategii wielkość pozycji jest dostosowywana do zakładanego ryzyka na transakcję. Im większe zakładane ryzyko, tym mniejsza pozycja. Oczekiwaną potencjalną stratę na transakcję utrzymujemy na poziomie **nieprzekraczającym 4% wartości całego portfela** (średnia zrealizowana strata wynosi około 1% wartości portfela, maksymalna zrealizowana strata nie przekroczyła 2% wartości portfela). Inaczej mówiąc, 4% to maksymalna utrata wartości portfela jaką akceptujemy na pojedynczej transakcji. Ważne, by straty realizować umiejętnie, jako że są immanentną cechą inwestycji na rynkach finansowych. Kwestię tę omówiono w tym nagraniu.

Trzeba pamiętać, że nie każda pozycja cechuje się tym samym ryzykiem dla całego portfela. To jak silny wpływ na portfel będzie miała strata na transakcji wynika z dwóch wielkości - udziału pozycji w portfelu oraz poziomu stop loss. Bardziej konserwatywny inwestor, dzięki tym parametrom, może zmniejszać ryzyko i oczekiwaną stopę zwrotu całego portfela. Bardziej agresywny inwestor może osiągnąć efekt odwrotny. To już zależy od indywidualnych preferencji.

W przypadku strategii Szczyty i Dna operujemy w zakresie dwóch najniższych poziomów na wykresie przestrzennym poniżej tj. nie akceptujemy ryzyka większego niż 4% dla portfela.

Dzięki takiemu podejściu, do portfela mogą trafić spółki o różnej charakterystyce notowań i sytuacji finansowej. Świadoma kontrola ryzyka i racjonalne formułowanie oczekiwań wobec pojedynczych transakcji powoduje, że na poziomie całej strategii, inwestor jest w stanie kontrolować istotne dla niego parametry. W związku z tym, przy zastosowaniu tych samych kryteriów selekcji spółek i dokonywania transakcji, może on inaczej formułować oczekiwania wobec całej strategii.

Idealnym przykładem jest tutaj transakcja na JSW.

Kiedy w 2016 roku spółka JSW osiągała swoje nowe historyczne minima, spadając poniżej 10 zł za akcję, jej sytuacja finansowa była skrajnie zła. Spółce groziło bankructwo. Można było przypuszczać, że tak duży podmiot nie zostanie pozostawiony sam sobie i przejdzie jakąś restrukturyzację, jednak mimo to sytuacja była dramatyczna. 9 lutego 2016 roku nastąpiło techniczne załamanie trendu spadkowego, a następująca po tym wybiciu korekta, dała okazję do dokonania transakcji w zgodzie z metodologią Szczytów i Den.

Ponieważ techniczne okazja była dobra, a finansowa sytuacja bardzo zła, zaangażowanie kapitału zostało mocno ograniczone. W przypadku realizacji negatywnego scenariusza, czyli wybicia nowego dna na poziomie 8,67 zł, strata jaka zostałaby zrealizowana wyniosłaby 356 zł, czyli 1,3% ówczesnego kapitału. Jest to 3-krotnie mniej niż maksymalne dopuszczalne ryzyko.

Prowadzenie pozycji odbyło się standardowo, czyli poprzez przesuwanie zlecenia obronnego za kolejnymi potwierdzonymi dnami. Załamanie trendu wzrostowego nastąpiło 10 maja, a następnego dnia akcje zostały w całości sprzedane. Ostatecznie okazja dała zarobić ponad 5% na kapitale (ponad 60% na samej transakcji).

Skrajnie odmienną sytuacją była transakcja na spółce CCC. Spółka od połowy 2015 roku trwała w trendzie spadkowym, który doprowadził do 50% przeceny. Sytuacja finansowa spółki była dobra, a potencjał wzrostu przychodów bardzo duży. Dlatego, gdy w lutym 2016 roku doszło do załamania trendu spadkowego, dzięki wybiciu Ostatniego Potwierdzonego Szczytu na poziomie 125,80 zł, dokonano transakcji kupna z ryzykiem wynoszącym aż 3,8% względem całego dostępnego kapitału.

Nominalnie wystawiona na ryzyko kwota wynosiła 925,50 zł, zatem 2,5 raza więcej niż w przypadku JSW. Mimo to, sama okazja była mniej ryzykowna, ponieważ spółka prowadziła stabilny biznes i miała perspektywy do dalszego rozwoju.

Przez następne 7 miesięcy spółka systematycznie, choć z przebojami, pięła się w górę. Ostatecznie załamanie trwającego trendu wzrostowego nastąpiło 9 września, kiedy to sprzedane zostały akcje z zyskiem 9,5% względem kapitału (37,2% z inwestycji).

Przykłady prosto z portfela

Poniżej prezentujemy inne przykłady transakcji, które miały miejsce w portfelu.

Wielton (WLT)

Pierwsza transakcja na tej spółce została dokonana w trakcie trwania trendu wzrostowego. Spółka była w dobrej sytuacji finansowej, a dynamiczna korekta doprowadziła do testu Ostatniego Potwierdzonego Dna, gdzie znalazła się także Strefa Popytu wyznaczona przez Squabera.

9 marca 2017 kupionych zostało 400 akcji po 13,90 zł, ze stop lossem poniżej 13,30 zł. Tutaj warto zaznaczyć, że poziom obronny nie znalazł się bezpośrednio poniżej OPD, tylko nieco niżej, pod cieniem zrobionym danego dnia. Jest to spowodowane tym, że kupujący zdołali odwrócić cenę dopiero z tego poziomu, dlatego to on będzie broniony. Mimo tego, ryzyko względem całego kapitału wynosiło zaledwie 0,8%! Wydawać by się mogło, że była to pozycja mocno niedoszacowana, jednak przy tak dynamicznych wahaniach rynku, ryzyko wybicia stop lossa się zwiększa, dlatego zmniejszona została wielkość pozycji.

W kolejnych tygodniach spółka bardzo ładnie szła w górę, w szczycie dając nawet 36% zysku z inwestycji. Trend wzrostowy został jednak załamany 20 lipca 2017 roku i wtedy też dokonano sprzedaży akcji z zyskiem 18,7%. Względem portfela ostateczny zysk wyniósł 1040 zł, co stanowiło 3,1% portfela. Stosunek zysku do ryzyka wyniósł 4,5, co może sugerować, że dynamiczne dojścia do wyznaczonych wcześniej przez Squabera poziomów, które dodatkowo są w zgodzie z trendem, dają rewelacyjne wyniki.

Następnie spółka w ciągu pół roku straciła prawie połowę swojej wartości rynkowej, a powód był również widoczny w raportach. **To stanowi także o sile strategii, która pozwala uniknąć tak ogromnych przecen.** Ma to bezpośrednie przełożenie w maksymalnym obsunięciu kapitału, które obecnie wynosi zaledwie 8,8%.

Jednak, jak to zwykle z ustatkowanymi firmami się dzieje, po takiej wyprzedaży trend spadkowy się kończy. Nie inaczej było w tym przypadku. Dynamiczne wzrosty pod koniec 2017 roku doprowadziły do wybicia Ostatniego Potwierdzonego Szczytu na poziomie 12,44 zł i dały szansę na szukanie okazji.

Druga transakcja została zawarta po 12,14 zł w dniu 4 września 2017 roku. Stop loss początkowy znalazł się pod 10,68 zł, a ryzyko względem kapitału wynosiło 1,4%. Pomimo takiej samej liczby akcji, jak w poprzedniej transakcji na Wieltonie (400), podejmowane ryzyko było zdecydowanie większe, ponieważ struktura rynkowa wymagała ustawienia szerszego stop lossa. Po wstępnym odbiciu, cena pogłębiła pierwszą korektę i dotarła do podwójnego dna. De facto była to okazja do uśredniania ceny zakupu po bardzo dobrej cenie, niestety brak dostępnego kapitału uniemożliwił taką operację.

Pierwszy cel dla wzrostów został określony na 14 zł, gdzie sprzedano 150 akcji. Decyzja ta była spowodowana brakiem możliwości przesunięcia stop lossa bliżej ceny bieżącej, ponieważ Ostatnie Potwierdzone Dno znajdowało się blisko początkowego stop lossa. Inaczej mówiąc, stop loss na tej inwestycji wciąż znajdował się na poziomie straty wynoszącej 1,4% względem kapitału, podczas gdy inwestycja przynosiła już zyski na poziomie 1,8% względem kapitału. Zatem realne ryzyko (mierzone jako strata od bieżącej ceny) wynosiło ok. 3,2% przed redukcją. Sprzedaż 150 akcji spowodowało zmniejszenie realnego ryzyka do poziomu 0,4% (po uwzględnieniu zysku ze zrealizowanej części pozycji).

Mało inwestorów zwraca na to uwagę, jednak oddawanie zysków i obracanie ich w stratę jest bardzo negatywnym czynnikiem psychologicznym - warto unikać takich sytuacji.

LPP (LPP)

Trend spadkowy trwający od 2015 roku sprowadził cenę z 10 000 zł do 3 600 zł i dopiero na tym poziomie znaleźli się kupujący. Wywołali oni jednak tak dynamiczny ruch w górę, że nie dość, że nastąpiło wybicie Ostatniego Potwierdzonego Szczytu i odwrócenie trendu, to korekta jaka potem nastąpiła, nie zeszła w rejon jaki uznajemy za okazję.

OPS znajdował się na 4790 zł, natomiast dolne ograniczenie zakresu kupna na poziomie 4179 zł. Gdy jednak drugi raz cena zaczęła odbijać od bariery na 5000 zł zdecydowano o zakupie. Przyjęliśmy maksymalnie dopuszczalne ryzyko 4% na posiadanym kapitale. Wydawać by się mogło, że jest to pozycja w totalnej opozycji do tego co działo się na Wieltonie. Jednak różnica ta wzięła się także z ceny jednej akcji LPP (są one bardzo drogie nominalnie). Ze względu na brak możliwości podzielenia inwestycji, trzeba było dokonać jej w ten właśnie sposób.

Ostatecznie cena bardzo szybko kontynuowała trend wzrostowy, co pozwoliło osiągnąć 60% zysk z inwestycji i 10% na kapitale. Co ciekawe, załamanie trendu wzrostowego było chwilowe. Bardzo szybko cena wróciła do wzrostów. Na ponowną okazję do kupna musieliśmy jednak czekać do 5 marca 2018 roku.

Tym razem stop loss był zdecydowanie mniejszy. Ryzyko na kapitale wynosiło 2,3%.

Tauron (TPE)

Nie zawsze trzeba szukać odwrócenia trendu, aby zarobić na giełdzie. Wiedząc, że trend wzrostowy trwa tak długo, dopóki nie zostanie wybite Ostatnie Potwierdzone Dno, można szukać okazji do podłączenia się do tego ruchu. Taka sytuacja została wykorzystana na spółce Tauron w czerwcu 2017 roku. Spółka trwała w systematycznym ruchu wzrostowym. Dodatkowo wzrosty w marcu 2017 roku doprowadziły do wybicia z ponad rocznej konsolidacji.

Kupno nastąpiło na poziomie 3,26 zł, na który cena dwukrotnie zareagowała. Wcześniej na tym poziomie ustanowiony został lokalny szczyt. Ostatnie Potwierdzone Dno znajdowało się na poziomie 3,10 zł. Ryzyko na całym portfelu wynosiło zaledwie 0,5%. Przez kolejne tygodnie TPE mocno zyskiwał na wartości. W szczycie inwestycja przynosiła 26% zysku, jednak jak zawsze w tej metodologii, głównym powodem do wyjścia z transakcji jest załamanie trendu.

Kiedy pod koniec sierpnia cena utworzyła lokalny szczyt, był on poprzedzony małym zatrzymaniem ceny, które mogło być potraktowane jako Ostatnie Potwierdzone Dno. Aby korekta była traktowana jako istotna musi znieść widoczną część poprzedniego impulsu lub potrwać trzy dni - tutaj trwała zaledwie dwa dni, jednak zdecydowanie jest widoczna na wykresie. Biorąc pod uwagę, że trend do tej pory był bardzo regularny, a Tauron wykazuje tendencję do głębszych korekt, po wybiciu tego “małego OPD” na poziomie 3,89 zł, została sprzedana połowa akcji. Zrealizowany zysk z tej części pakietu to 19,3%.

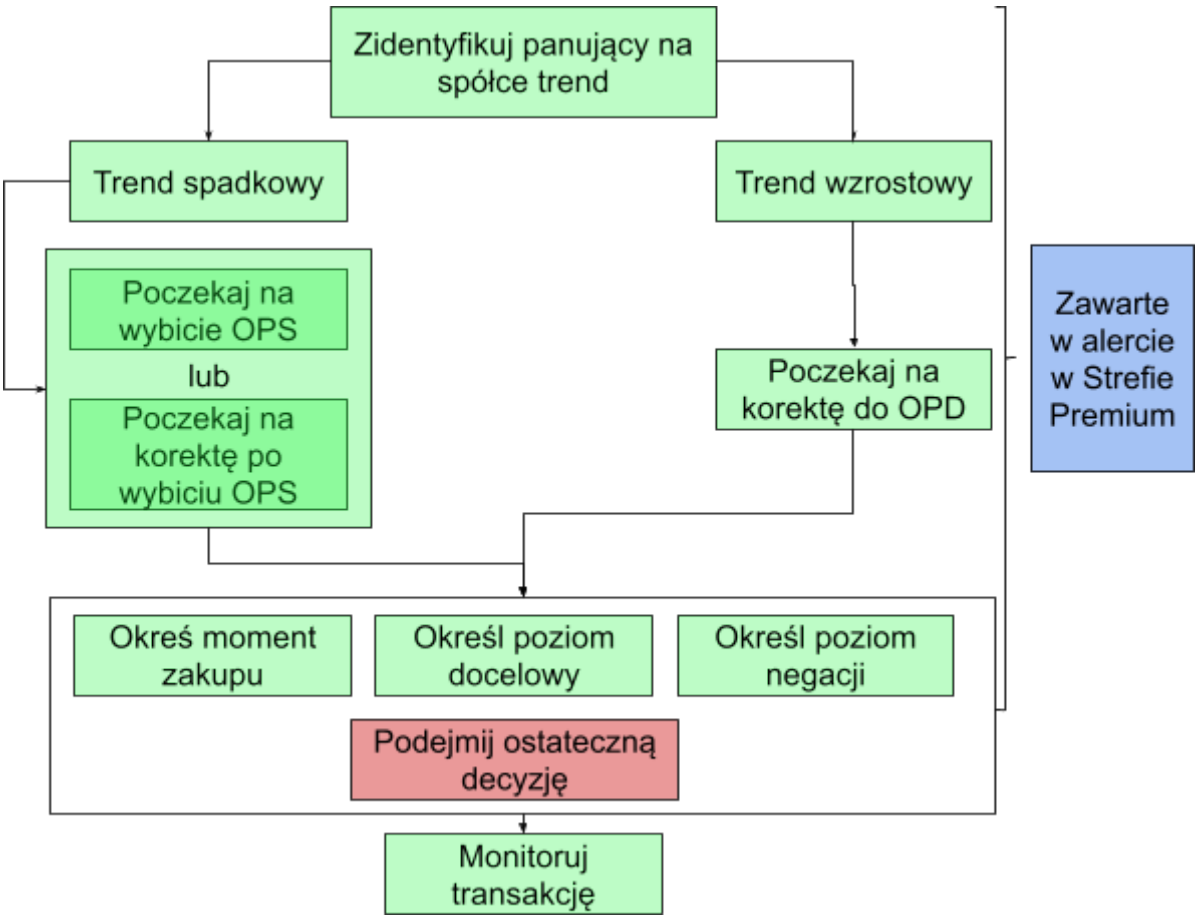

Definitywnym miejscem do sprzedaży akcji był poziom 3,67 zł, gdzie znajdował się koniec zdecydowanie większej korekty. Jak się okazało, ten poziom też został wybity i ostatecznie sprzedano drugą część akcji po cenie 3,63 zł księgując zysk 11,3%. Całkowity zyska na kapitale z tej inwestycji wyniósł 1,7%. Biorąc pod uwagę bardzo niski poziom początkowego ryzyka w wysokości 0,5% dało to stosunek zysku do ryzyka na poziomie 3,4.

Ewolucja strategii

Ze względu na swój długoterminowy charakter strategia Szczyty i Dna nie podlega częstym zmianom. Wynika to z faktu, że czas potrzebny do zebrania danych odpowiednich do podjęcia decyzji o zmianie parametrów jest siłą rzeczy wydłużony. W okresie od początku 2016 roku przez kolejne 27 miesięcy w portfelu nie nastąpiła żadna fundamentalna zmiana. Jeżeli jakakolwiek się pojawi zostanie ona uzasadniona na naszym blogu w odpowiedniej kategorii Portfel Szczyty i Dna (https://blog.squaber.com/category/portfel-szczyty-i-dna/).

Schemat postępowania

Elementy zaznaczone na zielono możemy Ci zapewnić w naszej Strefie Premium.

Chciałbyś wykorzystać Szczyty i Dna w praktyce? Przejdź do Strefy Premium!

Wszystkie pakiety obejmuje gwarancja satysfakcji. W niektórych otrzymasz atrakcyjne bonusy takie jak materiały szkoleniowe czy książki o inwestowaniu. Zapraszamy!

+ Sprawdź szczegóły

Strefy Popytu

Strategia Strefy Popytu jest oparta o autorskie rozwiązanie dostępne tylko i wyłącznie w Squaberze w formie wskaźnika i alertów. Bazuje ono na ilościowej identyfikacji istotnych poziomów cenowych (szczegółowy opis jest dostępny dalej).

Parametry strategii

W strategii interesują nas tylko i wyłącznie **pozycje długie (pozycje kupna)**. Strategia ta ma charakter krótkoterminowy - średni czas pozycji w portfelu wynosi ok. **8 dni kalendarzowych**.

- Średnie ryzyko, rozumiane jako średnia procentowa wartość poziomu **stop loss**, wynosi ok. **-2,8%**, co obliczane jest jako $(\frac{poziom\ stop\ loss}{cena\ kupna} - 1)$.
- Średni oczekiwany zysk na transakcję, rozumiany jako procentowa wartość poziomu **take profit**, wynosi **+7,33%**, co wynika ze wzoru $(\frac{poziom\ take\ profit}{cena\ kupna} - 1)$.
- W związku z powyższymi, średnia wartość **współczynnika zysku do ryzyka** wynosi około **2,62** - zgodnie ze wzorem: $\left|\frac{średni\ oczekiwany\ zysk\ na\ transakcję}{średnie\ oczekiwane\ ryzyko\ na\ transakcję}\right|$.

Wartości te mogą ewoluować z czasem, o czym informujemy w regularnych podsumowaniach tego portfela dostępnych na naszym blogu w kategorii Portfel “Strefy Popytu” (https://blog.squaber.com/category/portfel-strefy-popytu/).

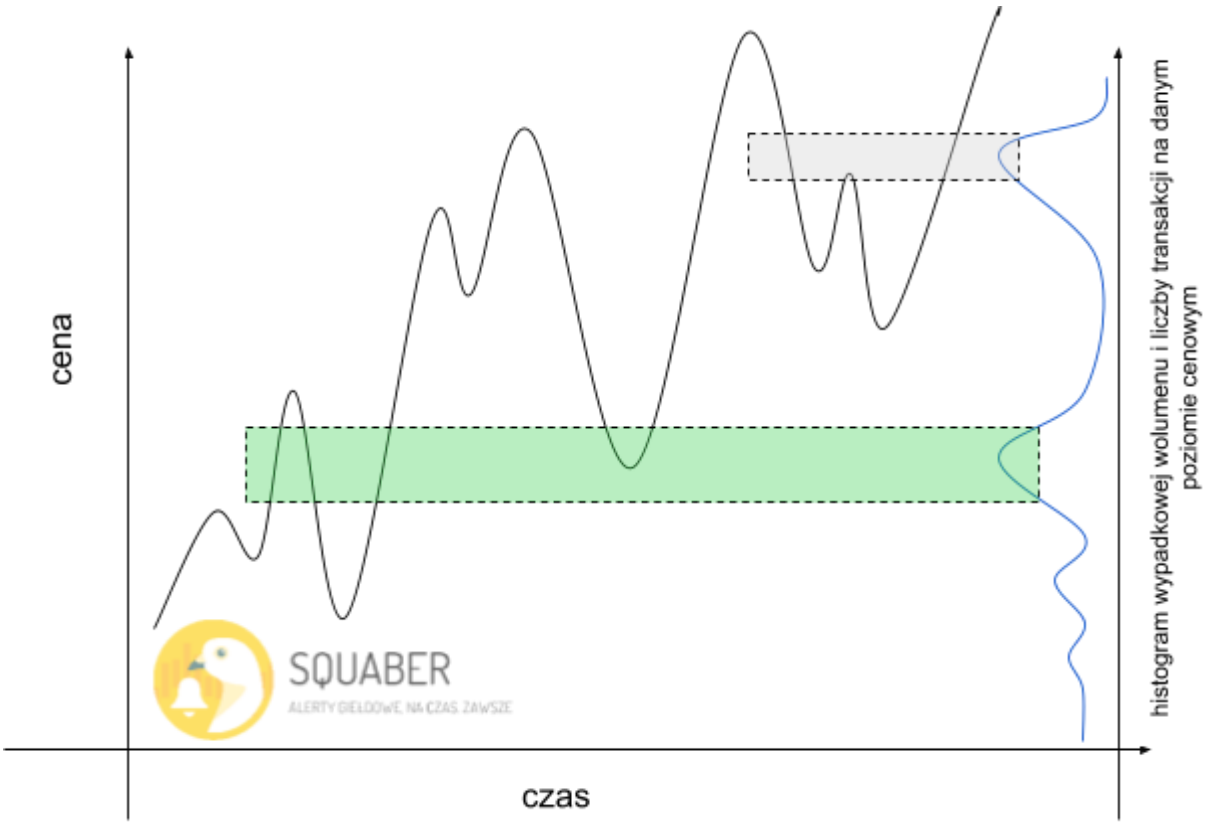
Od strategii oczekujemy **średniorocznego wyniku** w przedziale **20% - 30%** po kosztach transakcyjnych. Prowizja jaką mamy na naszym rachunku wynosi 0,25% od transakcji. Zannualizowane **odchylenie standardowe stopy zwrotu** (zmienność stopy zwrotu) nie powinna przekroczyć **9%**.

Filozofia inwestycyjna

Strefy Popytu i Podaży w Squaberze to miejsca na wykresie, które zostały zidentyfikowane jako kluczowe dla notowań spółki. Identyfikacja tych miejsc bazuje na analizie wolumenu oraz liczby transakcji odbywających się na danym poziomie cenowym.

Uwaga! Poniższe informacje w sposób schematyczny opisują zasadę działania tego algorytmu. Działa on w ten sam sposób dla każdej spółki. Nie udzielamy szczegółowych informacji na temat jego funkcjonowania, ponieważ stanowi on własność intelektualną naszej spółki. Każdy Użytkownik Premium aplikacji otrzymuje od nas gotowy wynik tak przeprowadzonej analizy.

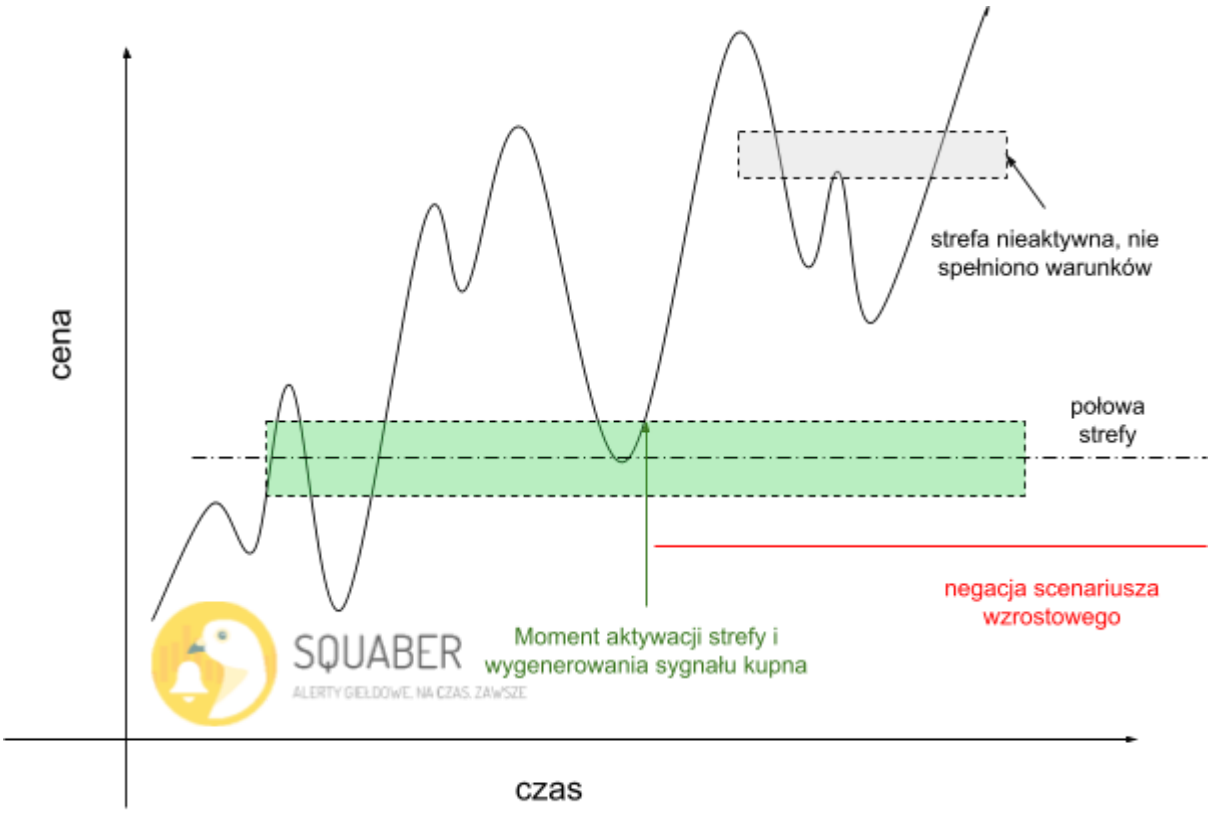
Grafika poniżej prezentuje w sposób schematyczny zasadę tworzenia stref popytu i podaży. Analizując każdą transakcję, która ma miejsce na spółce, budujemy wygładzony histogram wypadkowej wolumenu i liczby transakcji dla danych poziomów cenowych. Miejsca, w których występuje nagromadzenie transakcji, tj. popyt najczęściej spotykał się z podażą, są następnie identyfikowane i na ich podstawie wyznaczane są **potencjalne strefy popytu podaży oznaczone kolorem szarym**. Aktywne strefy mają zielony lub czerwony kolor dla odpowiednio strefy popytu i podaży.

Aby doszło do aktywacji strefy popytu (jej kolor na wykresie zmienia się wtedy na zielony), kurs musi się w niej odpowiednio zachować. Dla aktywacji strefy popytu:

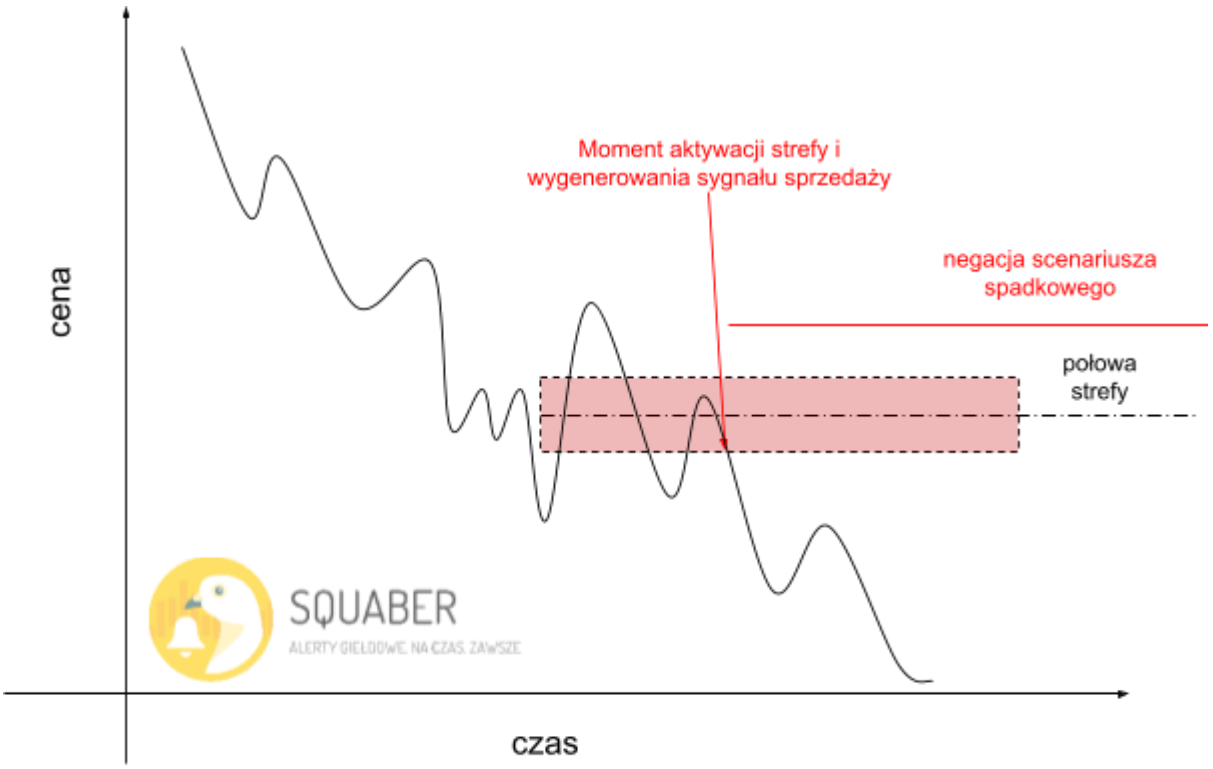
- kurs musi znajdować się ponad nieaktywną (szarą strefą),
- następnie cena musi spaść co najmniej poniżej poziomu wyznaczonego przez środek strefy,
- nie może ona jednak spaść poniżej ok. 1% poniżej jej dolnego ograniczenia,
- następnie musi się wybić górą ze strefy.

Po takim zachowaniu strefa aktywuje się, a każdy Użytkownik Premium aplikacji, który **ma włączony alert na takiej spółce** otrzymuje o tym informację zawierającą szerokość strefy i jej rodzaj (strefa popytu lub podaży).

Aktywacja stref podaży (jej kolor zmienia się wtedy na czerwony) działa w sposób analogiczny. Dla aktywacji strefy podaży:

- kurs musi znajdować się pod nieaktywną (szarą strefą),
- następnie cena musi wzrosnąć co najmniej powyżej poziomu wyznaczonego przez środek strefy,
- nie może ona jednak wzrosnąć powyżej ok. 1% ponad jej górne ograniczenia,
- następnie musi się wybić dołem ze strefy.

Strefy popytu i podaży to **żywy organizm**. Wraz z nowymi warunkami rynkowymi (nowymi transakcjami) strefy popytu i podaży mogą się pojawiać w nowych miejscach i znikać w starych. Wszystko zależy od tego co dzieje się na rynku.

Uwaga! Jeżeli w portfelu wykorzystaliśmy sygnał na strefie popytu, która w dalszym toku notowań zniknie, to nie oznacza to anulowania sygnału. Jest on prowadzony zgodnie z pierwotnymi założeniami.

Jeżeli strefa zmienia swój kolor z zielonego lub czerwonego na szary, oznacza to anulowanie sygnału.

Strefy popytu i podaży nie są korygowane o zdarzenia korporacyjne takie, jak odcięcia prawa do dywidendy czy prawa poboru.

Uwaga! Jeżeli w portfelu wykorzystaliśmy sygnał na strefie popytu, na spółce od której kursu odcięto później np. prawo do dywidendy, co doprowadza do dezaktywacji strefy, to **nie oznacza to anulowania sygnału**. Modyfikacji o wielkość dywidendy ulegają poziomy stop loss i take profit.

Zasady otwierania, nadzoru i zamykania pozycji

Aby sygnał na strefie popytu został wykorzystany w strategii, musi zajść kilka warunków:

1. Spółka musi należeć do zamkniętego i określonego zbioru.
2. W pobliżu (ok 5% od górnego ograniczenia strefy) nie mogą znajdować się inne aktywne strefy.

3. Stosunek Zysku do Ryzyka dla transakcji musi być większy niż 1,5.

Uwaga! Może się zdarzyć, że w toku prowadzenia strategii warunki te ulegną zmiania lub pojawią się nowe. Prowadzenia strategii polega również na jej weryfikacji i dostosowaniu. Np. 3 warunek został dodany już po jej uruchomieniu, co zostało poprzedzone szeroką analizą.

W strategii Strefy Popytu transakcje są zawierane po aktywacji **stref popytu** na wybranych spółkach (warunek nr 1). W chwili obecnej są to 49 spółki z rynku głównego GPW, które charakteryzują się odpowiednio dużą płynnością. Pełna i aktualna lista spółek, które nas interesują z punktu widzenia Stref Popytu znajduje się na blogu w [tym miejscu](https://blog.squaber.com/2018/03/portfel-strefy-popytu-start-istotnych-informacji/) (https://blog.squaber.com/2018/03/portfel-strefy-popytu-start-istotnych-informacji/). Lista ta jest jednym z elementów całej strategii, który ewoluuje wraz z kolejnymi sygnałami i zmieniającymi się statystykami (więcej na ten temat w przykładach).

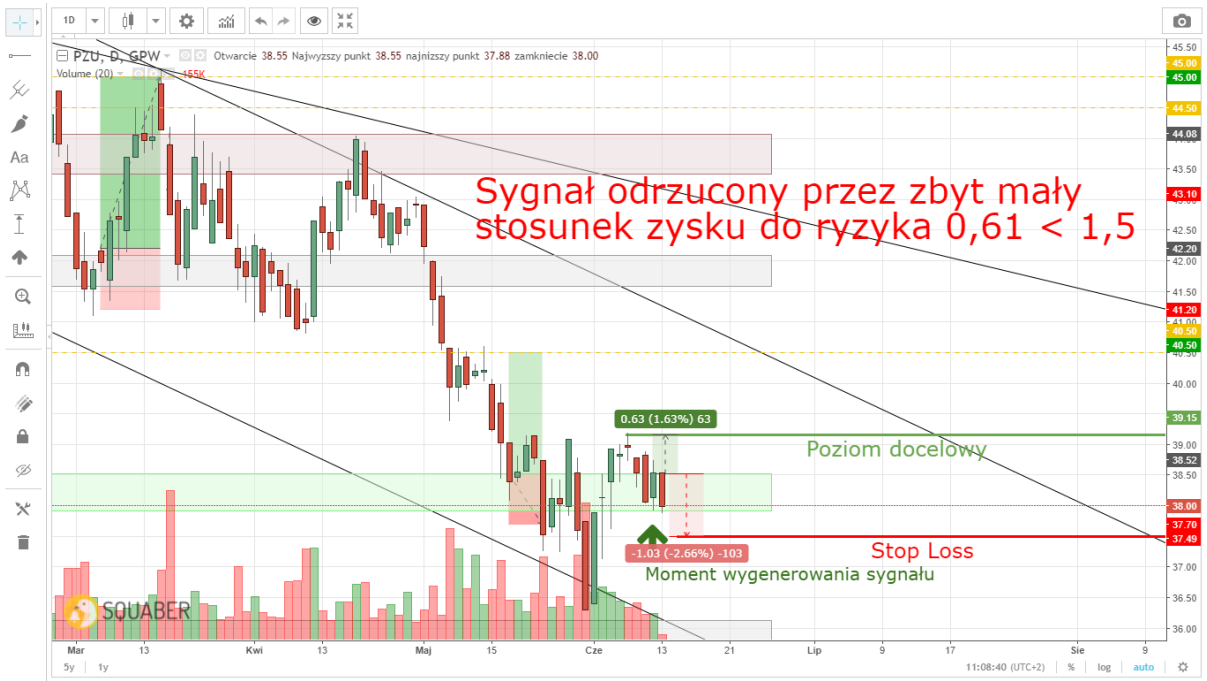
W otoczeniu aktywowanej strefy popytu, tj. w odległości 5% od górnego jej ograniczenia, nie może znajdować się aktywna strefa podaży (warunek nr 2). Obecność aktywnej strefy podaży świadczy o potencjalnie niejednoznacznej sytuacji na spółce. W celu minimalizacji ryzyka odrzucamy takie sygnały.

Ryzyko, czyli *stop loss*, dla każdej transakcji jest zdefiniowane przez poziom negacji wynikający z konstrukcji stref (zobacz przykłady wyżej). Poziom docelowy, czyli *take profit*, jest wyznaczany na ostatnim lokalnym maksimum widocznym na wykresie.

Stosunek zysku do ryzyka dla transakcji musi wynosić więcej niż 1,5. Stosunek zysku do ryzyka jest kalkulowany na podstawie wzoru $\left|\frac{oczekiwany\ zysk\ na\ transakcję}{oczekiwane\ ryzyko\ na\ transakcję}\right|$.

Uwaga! Czasami zdarza się, że poziomu *take profit* nie da się wyznaczyć lub jest on bardzo blisko górnego ograniczenia strefy popytu. Takie sygnały są po prostu pomijane. Wprost eliminuje je też warunek 3.

Realizacja zysku lub straty występuje na z góry określonych poziomach, w momencie w którym kurs do nich dotrze - z nielicznymi wyjątkami, o których niżej, w części poświęconej "dziwnym świecom". W przypadku, kiedy poziom docelowy *take profit* znajduje się w znacznej odległości od ceny zakupu (ponad 10%) wprowadzamy możliwość modyfikacji parametru *stop loss* tak, aby chronić zyski.

Dodatkowy mechanizm ochrony zysków został wprowadzony, aby po wzroście wartości akcji nie doprowadzać do straty na pozycji. Polega on na dodaniu analizy zmienności danej spółki w trakcie prowadzenia pozycji. Do tej pory, czynnik ten brany był pod uwagę jedynie podczas selekcji spółek do strategii. Bazuje się tutaj na wskaźniku ATR liczonym z ostatnich 14 dni sesyjnych (Average True Range, w Squaberze ma nazwę "Średnia rzeczywistego zasięgu"). Jeżeli zysk z pozycji przekroczy wartość średniej zmienności, wtedy *stop loss* przesuwany jest na poziom tzw. BE – *Break Even*, wyznaczający poziom zawarcia transakcji, by zabezpieczyć ją przed stratami. Następnie *stop loss* jest podciągany sesja po sesji za ceną w odległości równej ATR(14) tak długo, dopóki nie zostanie wybity. Z obserwacji i analiz wynika, że jeżeli cena faktycznie reaguje na strefę, to ruch jest dynamiczny i jednostajny. Zazwyczaj trwa krótko, ale intensywnie.

Poniżej zamieszczono grafikę prezentującą sposób nałożenia wskaźnika ATR na wykres w Squaberze. Nie trzeba przy tym modyfikować jego wartości (długości przyjmowanego okresu), ponieważ 14 sesji przyjmowane jest domyślnie.

Rzeczywisty zasięg to metoda pomiaru zakresu wahań ceny w danym okresie. Jest to największa spośród następujących trzech możliwych wartości:

- Obecne (tj. dzisiejsze) maksimum - obecne minimum;
- Wartość bezwzględna z [poprzednie (tj. wczorajsze) zamknięcie - obecne maksimum];
- Wartość bezwzględna z [poprzednie zamknięcie - obecne minimum].

Pomiar dokonywany może być ręcznie w złotówkach i groszach zwykłym narzędziem miarki w aplikacji. O ile na rynku Forex z reguły wystarczy zmierzyć zasięg pierwszym sposobem, o tyle na rynkach akcyjnych, z powodu występujących luk otwarcia, o wiele częściej należy korzystać z dwóch pozostałych.

W analogiczny sposób wskaźnik wylicza automatycznie wartość dla N poprzednich dni sesyjnych (w tym wypadku 13 + aktualny) i uśrednia zwykłą średnią arytmetyczną. Daje to obraz średniego zasięgu wahań ceny przez ostatnie, z grubsza licząc, trzy tygodnie kalendarzowe. Pozwala to oszacować możliwy zakres wahań w trakcie aktualnej sesji.

W przykładzie poniżej dla spółki Kruk (KRU) pierwotnie (w momencie realizacji transakcji) poziom *take profit* wynosił 250 zł, a poziom *stop loss* 213 zł. Po wzroście kursu do 235 zł, o czym poinformował nas alert cenowy z Squabera, zmodyfikowano stop loss do ceny 223 zł. Po tej właśnie cenie transakcja została zamknięta z niewielkim zyskiem.

Analiza płynności i “dziwnych świec”

Bardzo często inwestorzy giełdowi spotykają się z problemem wynikającym z małej płynności instrumentów finansowych, która z kolei sprawia, że zdarza się, iż niewielkie transakcje doprowadzają do znacznej zmiany kursu. W związku z tym powoli wprowadzamy do analizy wskaźnik obrazujący, czy gwałtowna zmiana ceny ma poparcie w wolumenie. Ruch poparty wolumenem jest czymś znanym w ocenie zachowania ceny na rynku - my wprowadzamy jednak bardziej restrykcyjne podejście.

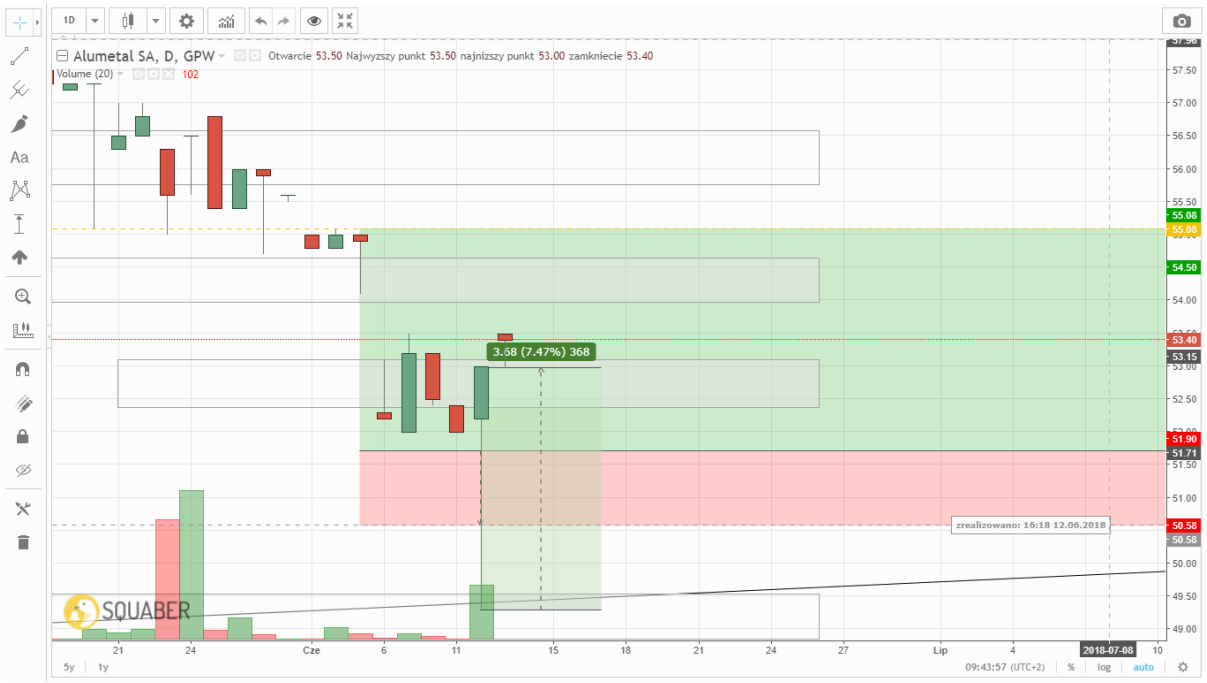
Do rozpoznania takich momentów na wykresie stosujemy wskaźnik analizujący zestandaryzowany stosunek dziennego relatywnego zakresu cenowego ($\frac{kurs\ najwyższy\ na\ sesji\ (t) - kurs\ najniższy\ na\ sesji\ (t)}{kurs\ zamknięcia\ na\ sesji\ (t-1)}$) do wolumenu na danej sesji [t]. Im większa wartość tego współczynnika tym mniej akcji wymieniono na rynku w celu wywołania zmiany o punkt procentowy, co oznacza, że w danym dniu panuje mniejsza płynność i być może warto wstrzymać się z decyzjami inwestycyjnymi. Taki wskaźnik można w różny sposób uśrednić dla większej liczby sesji i dzięki temu określić, co można nazwać “standardowym przebiegiem notowań”, a co stanem odbiegającym od normy. Na wykresie “normalny” przebieg pokazuje zielona linia. Niebieskie słupki pokazują, jak na tym tle wygląda konkretna sesja.

Wykorzystanie w praktyce tych wskazań sprowadza się do zastosowania podejścia, w którym, jeśli decyzja inwestycyjna (np. decyzja o realizacji straty) ma zostać finalnie podjęta na formującej się "dziwnej" świecy, to odraczamy ją do następnego dnia (w inwestycjach na rynku akcji w Squaberze, głównym interwałem czasowym jest dzień) i obserwujemy co się dzieje dalej. Jeżeli ruch skłaniający do podjęcia decyzji jest kontynuowany, akceptujemy to i podejmujemy decyzję zgodną z pierwotnym założeniem. Jeżeli ruch ten nie jest kontynuowany i cena zawraca, wstrzymujemy się od dalszych działań.

Uwaga! Decyzje o **realizacji zysku** w Strefach Popytu zawsze są podejmowane na wskazanym wcześniej poziomie.

Przykładem niezrealizowania stop lossa jest "dziwna świeca" na wykresie spółki Alumetal:

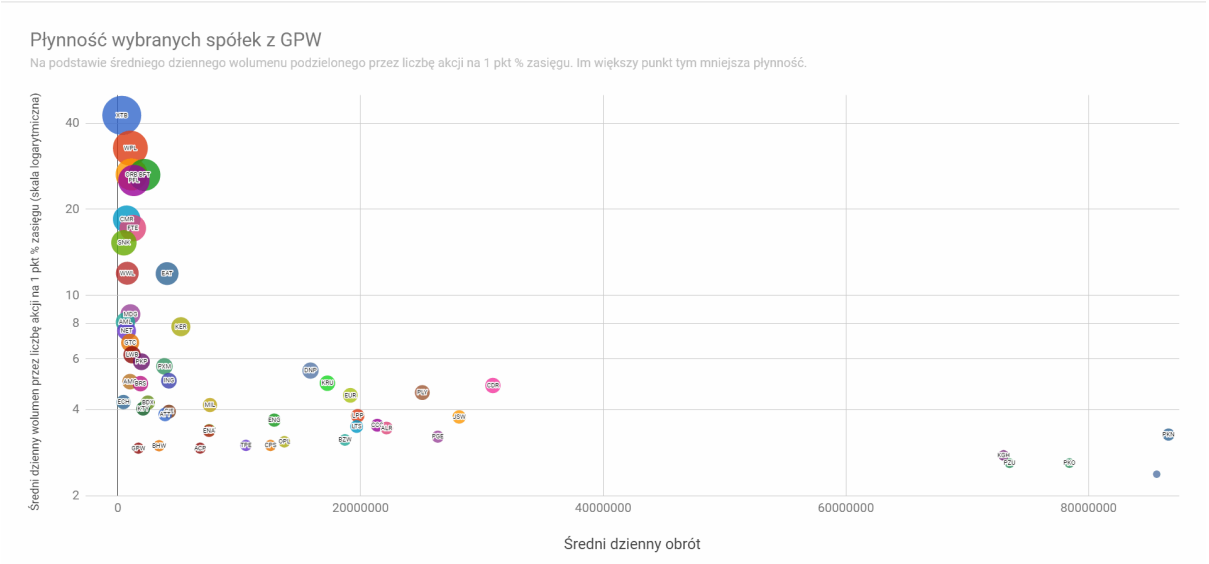

Uwaga! Powyższy sygnał na Alumetal jest też przykładem modyfikacji parametrów zlecenia ze względu na oddzielenie się prawa do dywidendy. W tym konkretnym przypadku było to 2,92 zł na akcję.

Kurs Alumentalu jednak kontynuował ruch spadkowy, co ostatecznie doprowadziło do realizacji straty.

Spółki dostępne w tej strategii można sklasyfikować ze względu na ich płynność opisanym wyżej wskaźnikiem. Taka klasyfikacja pokazuje, które spółki można wyeliminować w pierwszej kolejności kierując się kryterium płynności. Warto zauważyć, że niekoniecznie muszą to być spółki o najmniejszych średnich dziennych obrotach. Im wyżej na osi pionowej znajduje się dana spółka, tym mniej jest płynna.

Archetyp Inwestora w Strefach Popytu

Poniżej prezentujemy zestaw cech, jakimi powinien charakteryzować się inwestor wykorzystujący w całości lub w części strategię “Strefy Popytu”.

- Oczekiwana stopa zwrotu między 20% a 30% rocznie.
- Ponadprzeciętna skłonność do podejmowania ryzyka.
- Ponadprzeciętna zdolność do podejmowania ryzyka.
- Horyzont inwestycyjny większy niż 3 lata.
- Możliwość dokonywania częstych transakcji w czasie sesji giełdowej.
- Umiejętność realizacji ściśle określonych założeń (np. zamknięcie transakcji na tej samej sesji co jej otwarcie).
- Cierpliwość w oczekiwaniu na sygnał (w zależności od liczby obserwowanych spółek, czasem nie ma go przez kilkanascie dni, a w portfelu jest 1 pozycja).
- Akceptacja stosunkowo dużej liczby transakcji w ciągu tygodnia.

Warto podkreślić, że każdy może modyfikować tę Strategię w taki sposób, aby odpowiadała jego specyficznym uwarunkowaniom. Np. jeżeli chcesz zmniejszyć liczbę transakcji, możesz zwiększyć wymagany współczynnik zysku do ryzyka. Zmiana z 1,5 na 2, daje średnio o 25% mniej transakcji w portfelu. Możesz również wyeliminować z zakresu strategii część mniej płynnych spółek np. stosując wyżej opisywane kryteria. Dodatkowym kryterium może być zawieranie transakcji tylko zgodnych z trendem.

Zarządzanie kapitałem

W tej strategii nie stosujemy skomplikowanych metod zarządzania kapitałem. Wynika to z faktu, że ryzyko jakie podejmujemy na pojedynczy sygnał jest bardzo podobne dla każdej transakcji (wynosi ono średnio 2,76%, pierwszy decyl to ok 1,89%; dziewiąty decyl to 3,69%). To bardzo zbliżone parametry. W związku z tym na każdą pozycję zawsze przeznaczamy tę samą kwotę - tj. 10 000 zł. Jest ona dobrana w sposób arbitralny, w przypadku każdego inwestora może być dowolnie inna.

Specyfika strategii wynikająca z podejścia sygnałowego oraz faktu, że interesują nas 53 spółki, sprawia, że istnieje teoretyczna szansa, że w portfelu jednocześnie będzie znajdowało się 53 spółki. Historycznie największa liczba spółek w portfelu to 11. Średnio, kolejne tygodnie kończą się z 5 pozycjami w portfelu. Inwestorom, którzy mają obawy, czy wystarczy im kapitału na realizację tej strategii, proponujemy rozwiązanie, które wyeliminuje ten efekt. Polega ono na zamykaniu najstarszych transakcji i wymienianiu ich na spółki z nowymi sygnałami.

W przyszłości nie wykluczamy wprowadzenia rozróżnienia dotyczącego wielkości pozycji dla pojedynczych spółek i sygnałów. Skłaniać do tego może wspomniana już analiza płynności pojedynczych walorów, połączona z analizą charakterystyki notowań poszczególnych spółek.

Mowa tutaj o czysto statystycznych podejściach do analizy danych, jakie dostarczają nam notowania spółki oraz generowane na nich sygnały. W naszej ocenie analiza techniczna to pewien element statystycznej analizy rynków finansowych. Preferujemy podejście ilościowe, ponieważ daje ono mierzalne efekty i eliminuje elementy subiektywne na tyle, na ile to możliwe.

Wszelkie zmiany w tej strategii wynikające z ewolucji podejścia będą publikowane na naszym blogu w sekcji Portfel “Strefy Popytu” (https://blog.squaber.com/category/portfel-strefy-popytu/).

Przykłady prosto z portfela

Strefy Popytu wymagają cierpliwości, konsekwencji i żelaznej dyscypliny. Często zdarza się sytuacja, że dopiero kolejne sygnały kupna na tej samej strefie generują odpowiedni impuls wzrostowy, który rekompensuje wcześniejsze małe straty.

Grupa Lotos (LTS)

Przykładem wielu transakcji na tej samej strefie jest sytuacja, która miała miejsce na notowaniach Grupy Lotos od marca do czerwca 2018 roku. W tym czasie na spółce pojawiły się aż 3 sygnały kupna. Pierwszy zakończył się osiągnięciem poziomu *stop loss*. Dwa kolejne przyniosły ponad 7% zysku po uwzględnieniu prowizji. Warto zwrócić uwagę, że w 2 i 3 transakcji poziom *stop loss* był wprawdzie w tym samym miejscu co w pierwszej, ale

poziom docelowy powędrował minimalnie wyżej, ze względu na ustanowienie nowego szczytu.

Jastrzębska Spółka Węglowa (JSW)

Reakcje na aktywację stref popytu czasem są błyskawiczne. Przykładem tego jest transakcja na JSW z połowy maja 2018 roku, kiedy to po aktywacji strefy kurs potrzebował niecałych 24 godzin, aby dotrzeć do poziomu docelowego. Podobny przebieg miała 3 transakcja na Grupie Lotos z powyższego przykładu.

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGN)

To kolejny przykład dwóch transakcji, które miały miejsce na tej samej strefie. Pierwsza zakończona stratą, druga (po modyfikacji stop lossa) zakończona zyskiem. Warto zwrócić uwagę, że 2 dni po zamknięciu 2 pozycji aktywowała się kolejna strefa, co oznaczało kolejny zakup akcji PGN, tym razem już o innych parametrach.

Fabryki Mebli „FORTE” S.A. (FTE)

Ta spółka to najmniej płynny walor w zestawieniu, które jest wykorzystywane w Strefach Popytu. Do tej oceny posłużyliśmy się kryterium płynnościowym opisanym wyżej. Z tego powodu jest też to pierwsza spółka, która może wypaść z naszego kręgu zainteresowań. Charakteryzuje się ona dużym spreadem oraz bardzo małą głębokością rynku. Przy tak restrykcyjnym podejściu jakie stosujemy w tej strategii wydaje się, że utrzymanie tych samych zasad dla tak specyficznego waloru, nie przynosi żadnej wartości dodanej.

Wszystkie transakcje są publikowane na naszym blogu, w sekcji [Portfel "Strefy Popytu"](https://blog.squaber.com/category/portfel-strefy-popytu/) (https://blog.squaber.com/category/portfel-strefy-popytu/).

Ewolucja strategii

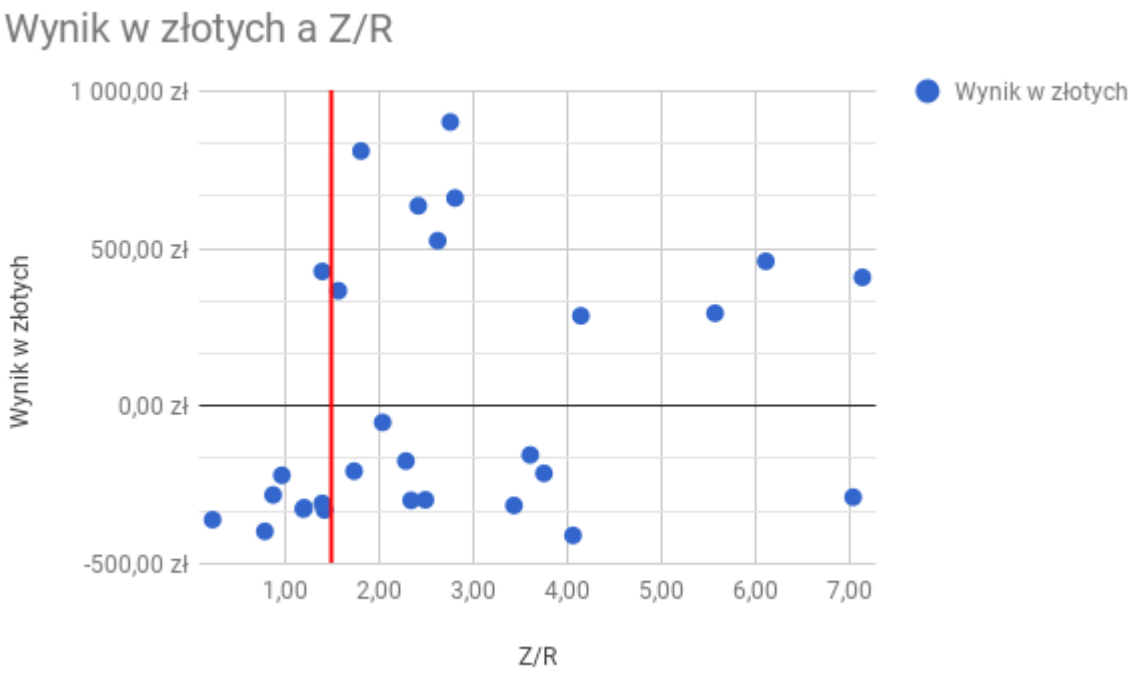
Wielokrotnie w tym tekście wskazaliśmy, że dane pierwotne założenia strategii uległy zmianie, pojawiły się nowe warunki czy też konkretne spółki przestały nas interesować. To naturalny proces, który powinien mieć miejsce w każdym podejściu inwestycyjnym. Bazowanie na założeniu, że coś, co "zawsze" działało w przeszłości, będzie działać w przyszłości to błąd. Nie można też zakładać, że podejście, które działa dla danego sektora, branży czy nawet pojedynczej spółki, będzie działać w innym wypadku.

Każdy inwestor giełdowy jest skazany na powolną ewolucję jego strategii i adaptację do zmieniających się uwarunkowań. Podobny proces przechodzi Strategia Strefy Popytu.

Warto tutaj podkreślić, że taka ewolucja powinna bazować na dwóch podstawowych cechach. Po pierwsze, nie powinna ona dotyczyć zbyt wielu elementów całej strategii (najlepiej aby obejmowała ona 1 element). Po drugie, powinna bazować na analizie i twardych danych.

Zwłaszcza ta druga cecha jest niestety bardzo często pomijana i ewolucja dokonuje się "na oko". Tymczasem wykonując minimum pracy, korzystając ze Squabera, czy nawet zwykłego arkusza kalkulacyjnego i notatnika, można zebrać dane, na podstawie których bez problemu wyciągniemy wnioski. Doskonały przykład stanowi tutaj wprowadzenie do strategii Strefy Popytu warunku minimalnego zysku do ryzyka na poziomie 1,5. Decyzja ta została podjęta na podstawie analizy zakończonych transakcji, które miały miejsce w czasie prowadzenia strategii. Okazało się, że transakcje o niskim stosunku zysku do ryzyka przynoszą straty.

Wyeliminowanie tych transakcji oznaczało 1 zmianę w strategii, podjętą na podstawie dostępnych danych.

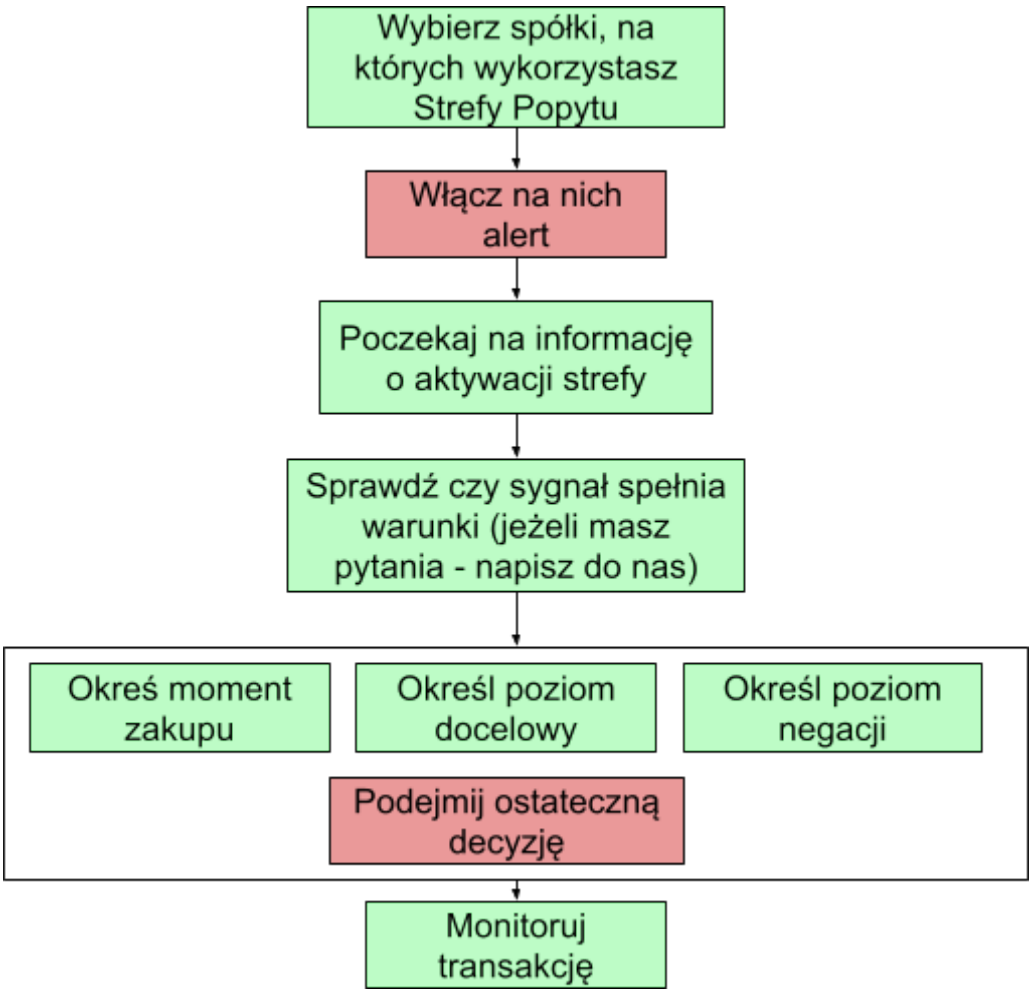
Mimo, że zmiana była jedna, efekty tego posunięcia były widoczne w kilku powiązanych ze sobą obszarach.

1. Spadła liczba stratnych transakcji (podstawowy cel został osiągnięty).
2. Spadła liczba transakcji w ogóle.
3. Zmalała liczba jednocześnie otwartych pozycji, co przełożyło się na mniejsze zaangażowanie kapitału.

Trzeba dodać, że wszystkie nasze rozważania dotyczące stóp zwrotu uwzględniają prowizję od transakcji. Mniejsza liczba transakcji przekłada się na niższe koszty, co poprawia stopę zwrotu.

Wszelkie zmiany w tej strategii wynikające z ewolucji podejścia będą publikowane na naszym blogu w sekcji Portfel “Strefy Popytu” (https://blog.squaber.com/category/portfel-strefy-popytu/).

Schemat postępowania

Elementy zaznaczone na zielono możemy Ci zapewnić w naszej Strefie Premium.

Podsumowanie strategii w formie tabeli

Wyszczególnienie	**Szczyty i Dna**	**Strefy Popytu**
Oczekiwana stopa zwrotu	15%-25% rocznie	20%-30% rocznie
Oczekiwane zannualizowane odchylenie standardowe stopy zwrotu z portfela	ok. 12,5%	ok. 9%
Średni czas trwania transakcji	116 dni	8 dni
Średnie ryzyko na transakcję	10,15%	2,8%

Średni zysk na transakcję	20,61%	7,33%
Średni współczynnik zysku do ryzyka	2,03	2,62
Średnia liczba transakcji w miesiącu	3	25
Skłonność do podejmowania ryzyka	średnia	duża
Możliwość podejmowania ryzyka	średnia	duża

Chciałbyś wykorzystać Strefy Popytu w praktyce? Przejdź do Strefy Premium!

Wszystkie pakiety obejmuje gwarancja satysfakcji. W niektórych otrzymasz atrakcyjne bonusy takie jak materiały szkoleniowe czy książki o inwestowaniu. Zapraszamy!

+ Sprawdź szczegóły

Podsumowanie

Każdy inwestor ma inne potrzeby, oczekiwania i możliwości. Te elementy wpływają na to, w jaki sposób powinien on inwestować a w jaki nie. Zaprezentowaliśmy tutaj dwa podejścia do inwestycji o różnych parametrach, które wymagają innych zasad postępowania. Pokazaliśmy w nich możliwie dużo cech, które, obok stopy zwrotu, powinieneś brać pod uwagę również w swoich inwestycjach.

Jeżeli jednoznacznie oczekujesz od inwestycji stóp zwrotu na poziomie przekraczającym stopy zwrotu w zaprezentowanych tu podejściach, to te strategie nie są dla Ciebie. Możesz próbować je dostosowywać do swoich potrzeb, np. używając mechanizmu dźwigni finansowej. Pamiętaj jednak, że dźwignia finansowa zwiększa też ryzyko.

Podobnie możesz postępować jeżeli od rynku oczekujesz mniejszego ryzyka i niższych stóp zwrotu. Wielokrotnie wyżej wskazaliśmy, jak możesz to osiągnąć. Jeżeli masz dodatkowe pytania, nie wahaj się do nas napisać.

Zaprezentowane tutaj strategie stanowią pewien element aplikacji Squaber. Nie są to jedyne alerty jakie możesz od nas otrzymywać. Oprócz sygnałów pasujących do portfela Szczyty i Dna wysyłamy do Ciebie również informacje o potencjalnych transakcjach na spółkach,

które nie spełniają tych kryteriów, ale spełniają inne, być może bardziej pasujące do Twojego profilu.

Dodatkowo możesz z nami poszerzyć horyzonty o rynek amerykański, który w naszej ocenie, mimo występujących barier, jest prostszy od GPW. Alerty z ciekawymi spółkami na rynku amerykańskim to również jeden z elementów naszej Strefy Premium.

Same sygnały płynące ze Stref Popytu możesz również wykorzystać w inwestycjach w innym stylu, o czym piszemy w materiałach dostępnych online.

Jak widzisz, możliwości są ogromne. Wszystko zależy od Twoich oczekiwań i sposobu, w jaki je formułujesz. Zachęcamy Cię gorąco przede wszystkim do rozsądnego planowania swoich inwestycji. Nasze doświadczenie pokazuje, że ¾ strat na giełdzie wynika z braku planu na inwestycje w szerokim i wąski ujęciu. Naszym nadrzędnym celem jest, aby Twoje inwestycje były usystematyzowane i zyskowne, niezależnie od tego czy korzystasz z naszych usług czy nie. Tak po prostu musi być, abyś mógł myśleć o stabilnych wynikach prowadzących Cię do określonego celu. Powodzenia!

Literatura i bonusy

Zachęcamy również do pogłębiania swojej wiedzy z zakresu inwestowania pieniędzy na rynkach finansowych. Na polskim rynku dostępnych jest wiele pozycji, które warto mieć w swojej bibliotece. Wiele z nich było inspiracją do powyższych strategii inwestycyjnych i podejścia do inwestowania w ogóle, promowanego przez nas w Squaberze. Im większą wiedzą dysponujesz, tym mniej błędów popełnisz. Im mniej błędów popełnisz, tym więcej zarobisz.

Niektóre z tych pozycji są dostępne w ramach bonusu do abonamentu rocznego na Strefę Premium w Squaberze. Zobacz teraz, jaką książkę możesz dostać w prezencie. Polecane przez nas pozycje dotyczące inwestowania i (czasem) szeroko rozumianego świata finansów, to:

1. Inteligentny inwestor. Najlepsza książka o inwestowaniu wartościowym, Benjamin Graham, wydawnictwo Studio Emka, link.
2. Świece japońskie i analiza wykresów cenowych, Steve Nison, wydawnictwo maklerska.pl, link.
3. Analiza techniczna rynków finansowych, John J. Murphy, wydawnictwo maklerska.pl, link.
4. Wspomnienia gracza giełdowego. Wydanie z komentarzem, Edwin Lefevre, wydawnictwo linia, link.
5. Jak straciłem na giełdzie milion dolarów i czego mnie to nauczyło, Jim Paul i Brendan Moynihan, wydawnictwo Linia, link.
6. Sztuka spekulacji po latach, Zenon Komar, wydawnictwo Linia, link.
7. Czarny Łabędź, Nassim Nicholas Taleb, wydawnictwo Kurhaus Publishing, link.
8. Potęga Pieniądza, Niall Ferguson, Wydawnictwo Literackie, link.

9. Wielki Short, Michael Lewis, wydawnictwo Sonia Draga, link.
10. Błyskotliwi chłopcy, Michael Lewis, wydawnictwo Sonia Draga, link.
11. Analiza formacji na wykresach giełdowych. Wprowadzenie, Thomas Bulkowski, Wydawnictwo Linia, link.
12. Finanse korporacyjne. Teoria i Praktyka. Wydanie II, Aswath Damodaran, Wydawnictwo Onepress, link.

Dla naszych użytkowników Premium rozszerzamy także ofertę ekskluzywnych zniżek, by Squaber dostarczał jeszcze więcej wartości dodanej. Wszystkie swoje zniżki znajdziesz w ustawieniach konta w zakładce "Zniżki u partnerów", wraz z unikalnym kodem rabatowym (tokenem) przypisanym do Twojego konta. Wśród zniżek znajdziesz 10% rabatu na zakupy w księgarni Maklerska.pl, 20% na do sklepu Trader-zone.pl oraz bardziej konkurencyjną ofertę obniżki prowizji w biurze maklerskim Alior Banku. Więcej o tej ostatniej promocji tutaj: https://squaber.com/l/alior-promocja/ zaś wszystkie Twoje rabaty tutaj: https://squaber.com/pl/settings/partnership

Jeżeli interesują Cię inwestycja poza granicami Polski to polecamy Ci rachunek inwestycyjny w X-Trade Brokers DM S.A., dzięki któremy możesz inwestować w akcje spółek nie tylko na GPW ale również np. w USA. XTB zdecydowało się wprowadzić ofertę „0% prowizji" na akcje (prawdziwe akcje z GPW) oraz ETF-y. Zerowa prowizja obowiązuje dla miesięcznego obrotu poniżej 100 tysięcy euro. Jeśli się go przekroczy, prowizja od nadwyżkowych transakcji wyniesie 0,2%, min. 5 zł.
Dowiedz się więcej o tym rachunku: http://go.xtbaffiliates.com/visit/?bta=36428&nci=7140

xtb online trading

Jeżeli jeszcze nie jesteś klientem XTB i zdecydujesz się założyć ten rachunek inwestycyjny korzystając z tego linku, to Investio sp. z o.o. (właściciel Squabera) otrzyma za to wynagrodzenie. Środki te przeznaczamy na rozwój darmowych treści, które udostępniamy na naszych stronach. Jak zapewne zauważyłeś, w żadnym miejscu w naszych serwisach nie publikujemy tradycyjnych reklam. Jeżeli już decydujemy się zaprezentować produkty lub usługi podmiotów trzecich, robimy to zachowując pełną kontrolę i pokazując możliwości jakie one dają. Mamy nadzieję, że doceniasz to podejście. Uważamy również, że powinieneś wiedzieć o tym systemie wynagradzania. Będzie nam bardzo miło, jeśli skorzystasz z naszego linku afiliacyjnego. Zaznaczamy również, że nasza umowa w tym zakresie w żadnym wypadku nie oznacza że X-Trade Brokers DM S.A. w jakimkolwiek stopniu weryfikował treść tego ebooka, jak i innych materiałów dostępnych na naszych stronach, poza informacjami dotyczącymi bezpośrednio X-Trade Brokers DM S.A.

Invest Box

Jeżeli chcesz kontynuować swoją edukację, polecamy zakup Squabera z pakietem edukacyjnym, który nie tylko zawiera rok dostępu premium do platformy, ale także masę bonusów, w tym Invest Boxa.

Co zawiera pakiet edukacyjny?

- Pełny dostęp do wszystkich funkcjonalności premium Squaber na 360 dni od daty zakupu lub od daty końca obecnego dostępu,
- Pełny dostęp do Edukacji Squabera o łącznej cenie regularnej 7458 zł,
- **BONUS #1:** Jeżeli to Twój pierwszy zakup Squabera - otrzymasz jednorazowo dodatkowe 30 dni GRATIS!
- **BONUS #2:** Oszczędność 408 zł w stosunku do płatności miesięcznych (czyli około 50%!),
- **BONUS #3:** 14 unikalnych szkoleń wideo,
- **BONUS #4**: Gwarancja niezmienności ceny 396 zł na 360 dni pomimo inflacji (tj. taniej niż standardowa oferta) oraz dodatkowe prezenty przy przedłużaniu abonamentu!
- **BONUS #5: Invest Box o wartości 500zł!**

Nasz Invest Box jest dostępny tylko w pakiecie edukacyjnym. Stanowi on doskonałe źródło wiedzy dla początkujących i średniozaawansowanych inwestorów. W jego skład wchodzą:

- Książka “Inteligentny Inwestor” (biblia inwestorów giełdowych),
- Książka “Sztuka spekulacji po latach” (oba tomy),
- Książka “Psychologia tłumu”,
- “Segregator Inwestycyjny Squabera” (nasze autorskie narzędzie do planowania inwestycji),
- Voucher o wartości 197 zł na dowolne wybrane płatne wydarzenie edukacyjne w squaber.com,
- pamiątkowy kubek z naszym logo,
- Wysyłka na nasz koszt na terenie Polski.

Łączna wartość pakietu to około 500 zł! Tylko teraz wszystko dostępne w 1 pakiecie wraz z dostępem do aplikacji na rok oraz dostępem do wszystkich materiałów wideo na platformie edukacyjnej za jedyne 996 zł (33 zł / 30 dni + jednorazowo 600 zł). **Oszczędzasz ponad 7000 zł.** **Sprawdź ofertę na stronie.**